

Kaisa Puranen

PIEKSÄMÄEN KULTTUURIKESKUS POLEENI

Ohjelmiston analysointi ja kehittäminen
asiakaskyselyn pohjalta

Opinnäytetyö
Kulttuurituottajan koulutusohjelma

Huhtikuu 2010

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU <small>Mikkeli University of Applied Sciences</small>	Opinnäytetyön päivämäärä 20.4.2010	
Tekijä(t) Kaisa Puranen	Koulutusohjelma ja suuntautuminen Kulttuurituotannon koulutusohjelma	
Nimeke Pieksämäen kulttuurikeskus Poleeni. Ohjelmiston kehittäminen asiakaskyselyn pohjalta		
Tiivistelmä Opinnäytetyön tavoite on esitellä Pieksämäen kulttuurikeskus Poleeni rakennustaiteellisena helmenä, selvittää kulttuurikeskuksen syntyyn vaikuttavia tekijöitä, peilata sitä historialliseen viitekehykseen ja esitellä talon ohjelmallinen sisältö. Poleeni on rakennettu vuonna 1989, jolloin kulttuurikeskusten rakentaminen oli laajimmillaan kautta Suomen. Samoihin aikoihin syntyi useita vastaavanlaisia keskuksia, joista Poleeni on sisällöltään yksi monipuolisimmista. Talossa on useita eri toimintoja saman katon alla ja se on avoinna arkisin aamusta iltaan jo yksistään kirjaston takia. Poleenista on tehty DVD-tallenne, jonka esitän opinnäyteseminaarin yhteydessä täydentämään kuvaa rakennuksen arkkitehtuurista. Opinnäytetyöhön liittyvän asiakaskyselyn perusteella on tarkoitus kartoittaa käyttäjäkunnan tarpeita ja myös saada uusia käyttäjäryhmiä, kuten nuoret aikuiset ja miehet, joiden kävijöiden osuus kulttuuritapahtumissa on yleensäkin alhaisella tasolla. Asiakaskysely toteutettiin Webropol-ohjelmalla, laittamalla se eri kohderyhmien sähköposteihin ja www.poleeni.fi -sivulle jatkuvana palautteena kulttuuritoimen käyttöön. Tieto tästä kyselystä meni Poleenin kevätositteen mukana Pieksämäen ja Varkauden seudulle, joka kotiin jakeluna, ja noin 300:lle eri järjestöjen aktiivihenkilöille ympäri Suomen. Opinnäytetyön aihe muodostui luontevasti nykyiseen työhöni liittyen. Olen ollut kulttuurikeskus Poleenin työntekijä vuodesta 2005 lähtien. Innostuin kulttuuritoimesta Mikkelin Ammattikorkeakoulun LUOVIEN-projektin yhteydessä kuunnellessani mielenkiintoisia luentoja kulttuurin alalta. Näin syntyi ajatus lähteä opiskelemaan kulttuurialaa, vaikuttaa omalta osaltani kulttuurikeskus Poleenin ohjelmiston kehittämiseen ja luoda työkalu jatkuvaan seurantaan ja vuorovaikutukseen asiakkaiden kanssa.		
Asiasanat (avainsanat) kulttuurikeskus, kulttuuriala, asiakaskysely, ohjelmiston kehittäminen		
Sivumäärä 33	Kieli Suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä)		
Ohjaavan opettajan nimi Jari Tuononen	Opinnäytetyön toimeksiantaja Pieksämäen kaupunki, kulttuuritoimi	

DESCRIPTION

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences		Date of the bachelor's thesis 20.4.2010
Author(s) Kaisa Puranen	Degree programme and option Cultural Management	
Name of the bachelor's thesis Poleeni, The Pieksämäki Cultural Centre		
Abstract <p>In this study I aim to introduce Poleeni, the Cultural Center, its merits as an architectural location, describe the circumstances leading to its foundation and examine this in historical context. I will also present the cultural content offered by the center. Poleeni was built in 1989 along a number of cultural centers around Finland when the founding of such centers was at its zenith. Poleeni remains one of the most diverse of these centers. The building offers several activities and it is open on weekdays for the whole day since the city library is located within the center. A DVD recording has been compiled, which I intend to use in the presentation of this study. The recording illustrates the architecture of the building.</p> <p>A customer survey was conducted as a part of this study and it aims to chart the needs of current customers and to attract new ones. This includes especially young adults and men, whose proportion is low in participants of cultural activities. The survey was done using Webropol program, and it was posted to different target groups as well as published in www.poleeni.fi. Additionally, the survey was sent as a part of spring brochure of Poleeni to every household in Pieksämäki and Varkaus, and it was distributed to 300 different organizations around the country.</p> <p>The subject of this study aligned well with my duties in Poleeni. I have been employed by the cultural center since 2005. I was attracted to the subject through LUOVIEN project that was facilitated by Mikkeli University of Applied Sciences, where I attended interesting lectures on the subject. This did lead to the idea of studying cultural management, developing the repertory of the cultural center, and creating a tool for interacting with customers of Poleeni.</p>		
Subject headings, (keywords) cultural center, culture sector, customer survey, repertory development		
Pages 33	Language Finnish	URN
Remarks, notes on appendices		
Tutor Jari Tuononen	Bachelor's thesis assigned by Pieksämäki Municipality	

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	1
2 HISTORIAA.....	2
2.1 Kulttuurin merkityksen muutos.....	3
2.2 Kulttuuritalojen syntyhistoriaa.....	5
2.3. Kulttuuritalojen rakentamisen kulta-aika.....	6
3 YLEINEN KULTTUURITOIMI.....	7
3.1 Kunnallinen kulttuurihallinto.....	7
3.2 Rahoitus	8
4 POLEENI.....	9
4.1 Poleenin syntyhistoriaa.....	10
4.2 Kilpailut	12
4.3 Poleenin sijainti.....	13
4.4 Poleenin nimi	13
5 OHJELMISTON KEHITYS.....	13
5.1. Näytelmät.....	15
5.2 Ohjaajat.....	16
5.3 Näyttelytoiminta.....	16
5.4 Kävijät.....	17
6 ASIAKASTYYTYVÄISYYSKYSELY	18
6.1 Poleenin palvelut.....	20
6.2 Tiedon saanti.....	21
6.3 Päätös lähteä kulttuuritapahtumaan.....	22
6.4 Lipunmyynti.....	22
6.5 Lipunmyynnin ja kahvilan palvelujen arviointia	23
6.6 Lippujen hinnat	23
6.7 Ohjelmiston sisältö.....	24
6.8 Tapahtumissa kävijöiden kommentteja	25
6.9 Sana on vapaa.....	26
7 KEHITTÄMISEHDOTUKSIA	28
8 LOPUKSI	30
LÄHTEET	31
LIITTEET.....	33

1 JOHDANTO

Pyrkimyksenäni on kartoittaa kulttuurikeskus Poleenin merkitystä sen käyttäjille pääasiassa paikallisella tasolla ja saada tutkimustietoa Poleenin toiminnan kehittämiseksi, jotta kulttuurikeskus palvelisi seutukuntaa ja sen asukkaita mahdollisimman hyvin. Talon kävijöiksi halutaan saada uusia kävijäryhmiä, sellaisia joita perinteinen kulttuuritarjonta teatteriesityksineen, konsertteineen ja taidenäyttelyineen ei kiinnosta. Tässä kohderyhmässä etenkin nuorten ja miesten saaminen kulttuuripalvelujen piiriin on tulevaisuuden haaste. Tavoitteena on myös selvittää kulttuurikeskusten syntyyn vaikuttavia tekijöitä ja peilata sitä historialliseen viitekehykseen.

Opinnäytetyön olennaisena osana on Poleenin asiakastyytyväisyyskysely. Sen on tarkoitus jäädä pysyväksi työkaluksi uusien ideoiden, asiakkaiden mielipiteiden ja toivomusten tietokanavaksi sekä apuvälineeksi kulttuuripalvelujen suunnitteluun. Vastaavia kyselyjä on tehty talon historian aikana ennenkin, mutta nyt uusi sähköinen kyselyohjelma mahdollistaa tulosten nopean ja reaaliaikaisen analysoinnin. Kysely ei ole kertaluontoinen, vaan sinne kertyy kumulatiivista ja uutta tietoa koko ajan, niin kauan kuin halutaan kyselyä ylläpitää. Opinnäytetyön aiheesta ja sen tavoitteista olen keskustellut vapaa-aikatoimenjohtajan Mari Aholaisen kanssa ja sen on tarkoitus edesauttaa Poleenin ohjelmiston monipuolistamista ja uusien kohderyhmien saamista talon katon alle.

Mikkelin ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelmaan kuuluvan opinnäytetyöni tavoitteena on olla apuväline Pieksämäen kulttuurikeskus Poleenin toimintojen kehittämiseksi. Tarkoitus on saada tietoa siitä, mikä saa ihmiset tulemaan Poleeniin ja mitä he odottavat sen tarjoamalta toiminnalta. Minkälaisia tapahtumia sinne halutaan, mikä niiden sisältö on, ja mitä niistä ollaan valmiita maksamaan. Keskityn tässä tutkimuksessa varsinaisen kulttuuritoimen alueeseen ja jätän kirjastotoimen siitä pois.

Aineisto koostuu tutkimuskirjallisuudesta, Pieksämäen kaupungin asiakirjoista, lehtileikkeistä ja kyselytutkimuksesta, joka tehdään täsmäkyselynä valittuihin

sähköpostiosoitteisiin ja Poleenin nettisivuille. Kysely ohjataan niin Poleenia vuokraaville yrityksille, yhteisöille ja yksityisille kuin varsinaisille asiakkaillekin. Tavoitteena on saada mielipiteet ja toiveet myös siltä ryhmältä, joka ei talon palveluja tällä hetkellä käytä. Tämä toteutetaan laittamalla kyselyn linkkitieto Pieksämäen seudulla joka talouteen jaettavaan kulttuuritoimen kevät- ja syysesitteeseen. Näiden lisäksi tuon esille oman näkemykseni sekä kulttuuritalon koko sen olemassaoloajan käyttäjänä, että nykyisenä Poleenissa toimivana kulttuuritoimen työntekijänä vuodesta 2005 alkaen.

Vaikka kohderyhmänä ovat Pieksämäen kaupungin ja lähiseudun kuntien asukkaat, mukana on myös valtakunnan tason perspektiivi, sekä tapahtumatuottajan että tapahtumissa kävijän näkökulmasta. Esite jaetaan paikallisten asukkaiden lisäksi noin 300 asiakkaalle ympäri Suomea teatterin markkinoinnissa käytettävän jakelukanavan perusteella, ja sen mukana on mahdollista osallistua kyselyyn. Kohderyhmän muodostavat erilaiset järjestöt ja näiden puuhamiehet ja -naiset.

Selvitän kulttuurikeskus Poleenin olemassaoloa myös historiallisen viitekehyksen kautta. Peilaan sitä sekä kulttuurihistoriaan että kulttuuritalojen syntyhistoriaan. Määritän sitä myös yleisen kulttuuritoimen ja valtion rahoituksen kautta. Miksi juuri tuolloin 1980-luvun lopulla kulttuuritaloja syntyi Suomeen kuin sieniä sateella?

2 HISTORIAA

Historiaan peilaaminen laajentaa näkökulmaa ja auttaa meitä ymmärtämään tätä hetkeä paremmin. Olemme kaikki kulttuurisesti ja historiallisesti muovautuneita. Ihmisen toimintaa määrittää kulttuuri, niin taiteessa, tieteessä, politiikassa kuin taloudessakin. Kaikki toiminta ja elämismailma ovat kulttuurihistorian tarkoittamassa mielessä kulttuurista. (Immonen & Leskelä-Kärki 2001, 21). Historian läsnäolo on tietoisuutta eri aikojen muodostamasta nykyajasta ja näiden aikojen tuntemus on edellytys sille, että me tunnemme itsemme (Immonen & Leskelä-Kärki 2001, 24). Historiallinen tieto jäsentää ihmisenä olemassaoloa ja suuntautumista tulevaisuuteen.

Kansallisia kulttuurilaitoksia alkoi syntyä Suomeen jo 1800-luvulla. Silloin Suomessa, kuten muuallakin Euroopassa valtasi alaa ajatus kansoista, kansallisvaltioista,

itsenäisestä valtiosta ja kansallisesta kulttuurista. Tämän kansan yhtenäisyyden merkiksi nousi oma kieli ja kulttuurinen tausta. Taide vaikuttaa käsityksiimme itsestämme ja muista, muut näkevät meidät kulttuurimme kautta ja vertaavat näkemäänsä omaan kulttuuriin. Suomalaisten kulttuurilaitosten kannalta oli olennaista, että eri taiteen aloilla kehitystyö täytyi aloittaa lähes tyhjästä, ei ollut olemassa vakinaisia laitoksia eikä oikeastaan alan harrastuksiakaan. Taide-sanana keksittiin vasta 1800-luvulla, sanaa ei ollut olemassa sitä ennen suomen kielessä. (Itkonen & Kaitavuori 2007, 113.)

2.1 Kulttuurin merkityksen muutos

Mitä tarkoitetaan käsitteellä kulttuuri? Alkuperäinen merkitys on viljelmä, eli määrätietoista ja järjestelmällistä pyrkimystä tuottaa ja jalostaa jotain, mikä on tärkeää omalle yhteisölle. Kulttuurikäsite sai vähitellen suppeamman merkityksen, kun sillä ymmärrettiin lähinnä ylempien yhteiskuntaluokkien taiteellisten ja tieteellisten toimintojen ja tuotteiden ilmentymää. Kaikkein laajemmin ymmärrettynä kaikki inhimillinen toiminta on kulttuuria. (Kivelä ym. 2003, 17.)

Parin vuosikymmenen aikana näkemys kulttuurin merkityksestä on muuttunut radikaalisti kaikkialla Euroopassa. Kulttuurin taloudellista ja sosiaalista merkitystä on alettu korostaa perinteisempien merkitysten kustannuksella. Perinteisiä merkityksiä ovat kulttuurin esteettinen itseisarvo (taiteet), kulttuurin asema kansakunnan muistina (kulttuuriperintö) sekä taiteet ja kulttuuri kansallisen identiteetin tunnusmerkkeinä (taidelaitokset, muistomerkit, taideteokset ja taiteilijat). Kulttuurin itseisarvoisuuteen liittyy näkemys siitä, että sen arvoa ei voi eikä pidä ensisijaisesti arvioida taloudellisilla tai muilla hyötymittareilla. (Kivelä ym. 2003, 47.)

Kulttuurin merkitystä korostetaan yhä enemmän myös alueellisella ja paikallisella tasolla. Kulttuuri taidetarjontana ja kulttuuripalveluina nähdään tekijänä, joka määrää alueiden ja paikkakuntien arvostusta, vetovoimaa ja asemaa kulttuurien kohtaupaikkana. Kulttuuria tarvitaan, jotta alueet ja paikkakunnat saisivat yritystoimintaa, asukkaita, turisteja ja kansainvälistä näkyvyyttä. (Kivelä ym. 2003, 48.)

Seuraavissa kappaleissa on lainauksia Mikkelin Ammattikorkeakoulun toimesta tehdystä luovien alojen tutkimuksesta, jossa tarkasteltiin kulttuurin vaikutusta kokonaisen kaupungin näkökulmasta. Mielenkiintoista on havaita kulttuurin merkityksen lisääntyminen ja sen huomioiminen kaupunkisuunnittelussa, jota on perinteisesti pidetty kovana arvona (talous) ilman pehmeää ulottuvuutta (kulttuuri).

Yksittäisten yritysten ja työpaikkojen lisäksi luovia aloja on tarkasteltu kokonaisten kaupunkien tasolla. On havaittu, että luovien alojen kasvu heijastuu kokonaisvaltaisesti alueiden kehitykseen ja innovaatioympäristöjen rakentumiseen. (Kainulainen ym. 2008.)

Monissa eurooppalaisissa kaupungeissa on jo 1980-luvulta lähtien toteutettu mittavia kulttuurivetoisia uudistamisprosesseja, jotka ovat konkretisoituneet muun muassa suurten kulttuurilaitosten rakentamisena (Guggenheimin museo Bilbaossa, Lahden Sibelius-talo), vanhojen teollisuuskiinteistöjen uusiokäyttönä (erilaisina kulttuurikeskuksina; esim. Hämeenlinnan Verkatehdas, Ruhrin teollisuusalue Saksassa), kokonaisten kulttuurikortteleiden/kaupunginosien suunnitteluna (Temple Bar alue Dublinissa), kulttuurinkärkihankkeina sekä suurten kulttuurifestivaalien järjestämisenä (Pori Jazz). (Kainulainen ym. 2008.)

Suomesta ja ulkomailta löytyy runsaasti esimerkkejä projekteista, joissa kaupungit ovat käyttäneet erilaisia kulttuuriprojekteja strategisen kehittämisen ja imagojen kohentamisen välineinä. Kulttuuri on voinut olla kaupungeissa joko kaupunkien uudistamisprosessien kärkiteema tai kaupunkimarkkinoinnin yksi osa-alue. Monissa eurooppalaisissa suurkaupungeissa kulttuuri ja luovat alat on nostettu strategisen kehittämistyön osa-alueeksi yksityisen ja julkisen sektorin lisääntyvän yhteistyön avulla. (Kainulainen ym. 2008.)

Kehitys on ilmentänyt uutta ”yrittäjäkaupunginpolitiikkaa”, jonka seurauksena yksityinen sektori on saanut näkyvämmän ja aktiivisemmän roolin kaupunkien uudistamisprosesseissa. Samalla kaupunkisuunnittelun sisältö on muuttunut yhä kulttuuriorientoituneemmaksi. Luovat alat ovat tulleet kokonaisvaltaisen elinkeinopolitiikan osa-alueeksi. (Kainulainen ym. 2008.)

Vanhojen teollisuuskiinteistöjen (telakoiden, kaivosten, varastorakennusten, juna-asemien, suurten tehtaiden ja niin edelleen) uudelleenrakentaminen ja muuttaminen kulttuuri(perintö)kohteiksi on merkinnyt suurta muutosta esimerkiksi kiinteistöpolitiikassa. Kulttuurin lippulaivaprojekteissa taidegallerioiden, museoiden ja konserttitalojen kehittäminen, yksityiset sijoitukset ja pääomien houkuttelu ovat kietoutuneet toisiinsa. Samalla vähittäismyynti, vapaa-ajan toiminnot, liike-elämä, asuminen sekä kulttuuritoiminnot ovat muodostaneet toisiaan täydentäviä ja vahvistavia kokonaisuuksia. Luovien alojen kehittämiseen on panostettu kaupunkisuunnittelussa ja keskustojen elävöittämisessä, koska niiden on katsottu paitsi muovaavan alueiden imagoja, myös monipuolistavan kaupunkien taloudellista perustaa ja palvelurakennetta. Teollisen rakennemuutoksen ja teollisten työpaikkojen vähenemisen vastapainona kulttuuriteollisuus on nähty monissa kaupungeissa uutena korvaavana tuotannonalana. (Kainulainen ym. 2008.)

2.2 Kulttuuritalojen syntyhistoriaa

Porvariston seuraelämä siirtyi 1700-luvulla yksityisistä salongeista julkisiin huoneistoihin. Kaupunkien raatihuoneisiin rakennettiin itsestään kuuluvina juhlasalit. Kansalaiset perustivat assosiaatiota eli yhdistyksiä, joista tuli merkittäviä kulttuurituottajia aina 1840-luvulta alkaen. Näistä ensimmäisten joukossa olivat rouvasväenyhdistykset, joiden tehtävät olivat lähinnä sosiaalisia, koulutukseen ja köyhäinhoitoon liittyviä. Kulttuuritoiminnalla hankittiin varoja näiden toimien ylläpitoon. 1880-luvulta lähtien seurat myös rakensivat, syntyi VPK-, seurojen- ja työväentalojen verkosto. Sotien jälkeen seurojentalolla paitsi tanssittiin sallitut puolitoista tuntia, esitettiin myös viihteen ja kulttuurin alaan kuuluvia esityksiä. Suuri joukko esiintyviä taiteilijoita kiersi ympäri Suomea hauskuttamassa ja viihdyttämässä raskaan työn raatajien lyhyitä lepoetkiä. Kulttuuritapahtumien ja esitysten tarve oli niin suuri, että niitä järjestettiin melkein missä vain, jopa keskelle suota rakennetulle kattamattomalle lavalle. Vuonna 1965 valmistunut valtioneidekomitean mietintö painotti tasa-arvon ohella kulttuurialojen välisten rajojen häivyttämistä. Se heijasti ajan henkeä, jonka seurauksena syntyi käsite monitoimitalo. Sen huipentumana rakennettiin 1980-luvulla joskus vähän turhankin hulppeita kulttuuripalatsia, joista yksi esimerkki on Pieksämäen kulttuurikeskus Poleeni. (Taiteenkeskustoimikunta 2010.)

Suomen vanhimmat kulttuuritalot ovat vuonna 1870 valmistunut Vanha Ylioppilastalo, Helsingissä, vuonna 1952 valmistunut Turun kaupungin konserttitalo ja 1958 valmistunut Helsingin kulttuuritalo. Poleenin syntyvuonna 1989 valtion mahdollistaman tuen avulla rakennettiin Espoon kulttuurikeskus, Järvenpääntalo, Kristoffer-Sali Naantaliin, Iisalmen kulttuurikeskus, Varkauden Kongressi- ja Kulttuurikeskus sekä Suolahtisali. Ympäri maata rakennettiin 1980- ja 1990-lukujen aikana kaikkiaan 56 erilaista kulttuurikeskusta, joiden tapahtumasisällöt vaihtelivat hyvinkin paljon riippuen talon koosta ja kunnan muiden rakennusten käyttötarjonnasta. Suurin osa taloista on kuntien omistuksessa, mutta joitakin toimii myös osakeyhtiö-pohjalta (esim. Jyväskylä Paviljonki ja Kaapelitehdas, Helsinki), on valtion (Carelia-Sali, Joensuu) tai yliopiston ylioppilaskunnan ylläpitämiä (Vanha Ylioppilastalo, Helsinki). (Kulttuuritalot 2009.)

2.3. Kulttuuritalojen rakentamisen kultta-aika

Suomessa on rakennettu runsaasti kulttuuritaloja 1960-luvulta lähtien. Tämä liittyy paljolti kaupunkien haluun nostaa imagoaan kulttuurilla ja kulttuurirakennuksilla. Ilmiö levisi myös pienemmille paikkakunnille, jonne pystytettiin nimekkäiden arkkitehtien suunnitteleamia suuria konsertti- ja kongressitaloja. Usein uudet kulttuuritalot poikkeavat suuresti ympäristönsä vanhasta mittakaavasta ja rakennuskannasta. Herää myös kysymys, kannattaako konserttisali rakentaa paikkakunnalle, jossa ei ole orkesteria. Akustiset kysymykset ovat vaikeita saleissa, joissa pitäisi voida soittaa monenlaista musiikkia. Sakari Aartelon ja Esa Pirosen Tampere-talo on kenties kaikkein mahtipontisin tämän aikakauden monitoimitaloista, Pieksämäen Poleeni, Kristian Gullichsenin vuonna 1989 valmistunut luomus ehkä herkin ja vertauskuvallisuudessaan moniulotteisin. (Finlands kultur- och kongresshus 1998.)

Kulttuurirakentaminen nivoutuu Suomen kulttuurielämän ja hyvinvoinnin kasvuun sotiemme jälkeen. Yhteiskunta teki suuren investoinnin 1980-luvulla mahdollistamalla suurten kulttuurikeskusten rakentamisen. Rakennusbuumi peilaa tuon ajan kulttuurinäkemymme ja arvojamme. Arkkitehtonisesti rakennuksille ei ollut edeltäjiä eikä seuraajakaan suomalaisen arkkitehtuurin historiassa. Kulttuuritaloista haluttiin tehdä julkisia rakennuksia, jotka olemukseltaan poikkesivat muusta rakentamisesta. Ajassa korostuivat monipuolisuuden ja joustavuuden vaatimukset.

Taloista muodostuikin todellisia monitoimitaloja, joiden tiloja voidaan käyttää erilaisissa kulttuuritapahtumissa ja kongresseissa. Kulttuuritalojen merkitys lähiympäristölle korostuu mitä pienemästä paikkakunnasta on kyse. Parhaimmillaan rakennus on sijoitettu keskelle yhteisöä kaikkien asukkaiden ulottuville, kuten Pieksämäelläkin on tapahtunut. (Delegationen för Finlands kulturhus, 1998.)

3 YLEINEN KULTTUURITOIMI

Kuntien kulttuuritoimeen luetaan kuuluvaksi kuntien kulttuurilautakuntien tai muiden kulttuuriasioita hoitavien lautakuntien toiminta ja niiden alaiset kulttuuritoimen virat ja laitokset. Kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä (Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 728/1992).

Yleiseen kulttuuritoimeen katsotaan kuuluvaksi mm. kunnan jakamat avustukset kulttuuritoimintaa tekeville yhteisöille ja yksityisille henkilöille. Kunnasta riippuen siihen saattaa sisältyä kulttuuritilojen, kuten esitys-, harrastus- tai työskentelytilojen ylläpitäminen sekä erilaisten kotiseutu- ja kulttuuritilaisuuksien, -kilpailujen ja -kurssien järjestäminen. Yleiseen kulttuuritoimeen kuuluvat myös kulttuuriympäristön ja -maisemien sekä arvokkaiden rakennusten ja historiallisten muistomerkkien suojelu. Kunnan tehtävänä on järjestää asukkaille myös mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen sekä harrastusta tukevaan opetukseen taiteen eri aloilla (Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 728/1992).

3.1 Kunnallinen kulttuurihallinto

Kunnilla on merkittävä rooli kulttuurin julkisessa rahoittamisessa sekä kulttuuripalvelujentuottamisessa ja järjestämisessä. Kunnan oikeuksia, velvollisuuksia ja tehtäviä säätelevät yleisimmällä tasolla perustuslaki (731/1999) ja kuntalaki (365/1995). Kuntien ja valtiosuhdetta kulttuuritoiminnassa sekä kulttuurin rahoitusta määrittävät erityisesti kuntien valtiosuuslaki (1147/1996), laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (635/1998) ja sitä koskeva asetus (806/1998) sekä laki kuntien kulttuuritoiminnasta (728/1992). Tiettyä kulttuurisektoria ja sen toimintaa säätelevät seuraavat lait: museolaki (729/1992) ja valtioneuvostonasetus museoista

(1192/2005), teatteri- ja orkesterilaki (730/1992) sekä lakitaiteen perusopetuksesta (633/1998). (Puura, Minna 2008.)

Kulttuuripalvelut määritellään usein peruspalveluiksi. Toisin kuin esimerkiksi opetuspalveluissa, kuntalaisilla ei kuitenkaan ole subjektiivista oikeutta tiettyihin kulttuuripalveluihin, vaan kunnat voivat tarjota kulttuuripalveluja haluamallaan tavalla. Ainoastaan kirjastopalvelut ja ns. yleinen kulttuuritoiminta ovat kunnille lakisääteisiä, joskin viimeksi mainitussa tapauksessa velvollisuus on väljästi muotoiltu. (Puura, Minna 2008.)

3.2 Rahoitus

Kunnat rahoittavat toimintaansa pääasiassa toimintatuloilla, verotuloilla ja valtionosuuksilla. Suomen Kuntaliiton laskelmien mukaan kuntien opetus- ja kulttuuripalvelujenrahoituspohja jakaantui vuonna 2007 siten, että valtionosuudet muodostivat noin 20 prosenttia, toimintatulot noin kahdeksan prosenttia ja kunnan rahoitus 70 prosenttia toimintamenojenrahoituksesta. Kuntien omat taide- ja kulttuurilaitokset, kulttuuritalot ja kulttuurikeskukset, taiteen perusopetuksen oppilaitokset sekä muut kulttuuripalvelut tuovat kunnille myös tuottoja esimerkiksi pääsylipputuloilla sekä maksu- ja vuokratuloilla. (Puura, Minna 2008.)

Valtio rahoittaa kuntien kulttuuritoimintaa etenkin lakisääteisen valtionosuusjärjestelmän kautta (vos). Sen tarkoitus on tukea kuntia palvelujen ylläpitämisessä eri puolilla Suomea. Valtionosuuden laskennalliset perusteet määräytyvät kulttuuritoiminnan osa-alueittain: kirjastot, kulttuuritoiminta, taiteen perusopetus sekä museot, teatterit ja orkesterit. Valtionosuuden laskennallinen peruste määräytyy kulttuuripalveluissa kunnan ylläpitämätöiminnan suoritelmäärällä, henkilötyövuodella tai asukasmäärällä kerrottuna yksikköhinnalla. Osa valtionosuuksista määräytyy prosenttiperusteisesti laskennallisesta valtionosuudenperusteesta (prosenttiperusteinen vos). Laskennallisesta yksikköhinnasta valtionosuutena maksettu osuus vaihtelee toiminnoittain.

(Taulukko 1.)

Taulukko 1. Valtionosuuden laskennalliset perusteet ja yksikköhinnat vuonna 2007		
	Valtionosuuden laskennallinen perusteesta	valtionos. em. laskennallisesta
Kulttuuritoiminto	Valtionosuuden laskennallinen perusteesta	valtionos. em. laskennallisesta
peruste/yksikköhinta	perusteesta	
Taiteen perusopetus		
Asukaskohtainen VOS	1,40 €/asukas	29,7 %
Taiteen perusopetus		
Opetustuntiperusteinen VOS	57,69 €/opetustunti	57,0 %
Kulttuuritoiminta	3,50 €/asukas	29,7 %
Museot	37 584 €/henkilötyövuosi	37,0 %
Teatterit	31 567 €/henkilötyövuosi	37,0 %
Orkesterit	32 711 €/henkilötyövuosi	37,0 %
Kirjastot	46,58 €/asukas	45,3 %

(Puura, Minna 2008.)

Kunnalle sekä kunnan osoituksesta kulttuuritoimintaa harjoittavalle ja edistävälle, kunnassa toimivalle yhteisölle, säätiölle ja laitokselle voidaan valtion talousarvioon otetun määrärahan rajoissa myöntää valtionavustusta kulttuuritoimintaa varten tarvittavien tilojen perustamishankkeisiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. (Puura, Minna 2008.)

4 POLEENI

Poleeni on monitoimitalo, jossa sijaitsevat kirjasto, lehtilukusali, kahvila, kokoustila, teatterisali, joka toimii myös auditoriona, kellariteatteri, näyttelytilat, kotiseutuarkisto ja uusimpana tulokkaana 2009 kevästä alkaen myös Soisalon musiikkiopisto. Kooltaan talo on varsin isokokoinen, pieneen, tällä hetkellä reilun 20 000 asukkaan kaupunkiin suhteutettuna. Talon pituus on 124 m, tilavuus 32.375 kuutiota, kerrosneliöitä on 4.632 (kirjasto 1.657 m², sali 981 m², kokous- ja näyttelytilat 363 m², varasto- ja tekniset tilat 721 m² ja yhteiset aula ym. tilat 495 m² (Tietoja kulttuurikeskus Poleenista).

Vakinaisia kunnan palkkaamia työntekijöitä Poleenissa on varsinaisessa kulttuuritoimessa vapaa-aikatoimenjohtaja, vapaa-aikasihteeri, teatteriohjaaja, toimistosihteeri ja kolme erikoisammattimiestä. Muuta henkilökuntaa on kahvilassa,

jossa toimii valtakunnallinen Lippupalvelu, sekä naulakkopalveluista huolehtiva vuosittain vaihtuvan järjestön talkootyöntekijät. Teatterin harrastajanäyttelijät ja muut teatterista kiinnostuneet toimivat eri produktioissa pääasiassa ilman palkkaa. Harrastajien joukko vaihtelee muutamasta henkilöstä aina toiselle sadalle menevään henkilömäärään, tuotannon suuruudesta riippuen. Poleenissa toimii myös lukuisa joukko eri oppilaitoksesta tulevia työharjoittelijoita, jotka ovat mukana arjen työssä muutamasta viikosta useaan kuukauteen. Tilapäistä työvoimaa palkataan satunnaisesti myös erilaisten hankkeiden toteuttamiseen.

Poleenista oli alun perin tarkoitus tulla Pieksämäen seutukunnan asukkaille toinen olohuone, jonne voi piipahtaa milloin vain sen aukioloaikana. Näin siinä on myös käynyt, kynnyks astua Poleeniin on matala, niin paikkakuntalaisille kuin vierailijoille kauempaakin. Kirjaston sijainti Poleenissa on ollut merkittävä tekijä kynnyksen madaltumiselle, tavalliselle, ei kovin paljon muusta kulttuurista kiinnostuneelle asiakkaalle. Voi sanoa, että Poleeni on ainakin osittain täyttänyt sille annetun tehtävän paikkana, jonne kaikki ovat tervetulleita, tarjolla on monipuolista ohjelmaa ja katseltavaa (Liite 3).

4.1 Poleenin syntyhistoriaa

Poleenin rakentamiseen edesauttoi kirjastorakennuksen tarve. Vanha rakennus oli pieni ja jo aikansa elänyt kirjaston tarpeisiin nähden. Pieksämäen kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupungin 50-vuotisjuhlakokouksessa (elokuussa 1980) kirjasto-omitoimitalon perustamissuunnitelman. Kaupunki järjesti yleisen suunnittelukilpailun, jonka tarkoituksena oli löytää luonnonolosuhteet huomioiva, kaupunkirakenteeseen soveltuva, arkkitehtonisesti korkeatasoinen, tarkoituksenmukainen ja taloudellinen ratkaisu. Kilpailun tavoitteena oli myös saada kaupungin hallinnolliseen keskukseen nivoutuva kulttuurirakennus, joka palvelee keskitetysti kaupungin asukkaiden tarpeita. Kilpailu käynnistyi kesällä 1982 ja kesti joulukuun loppupuolelle, osallistujia oli 138. Kilpailun voitti Gullichsen Kairamo Vormala Arkkitehdit Ky. Poleeni valmistui loppukesällä 1989, jolloin kaupungin väkiluku oli 14000 vaiheilla. (Pieksämäen kulttuurikeskus 1982.)

Poleenin tieltä jouduttiin raivaamaan kaksi asuintaloa, jotta rakennus saatiin haluttuun paikkaan vanhan kaupungintalon ja uuden kaupungintalon ja hotelli Savonsolmun

yhteyteen järvenrantaan ja puistoon luontevasti sijoittuen. Arkkitehdit Ky ratkaisi työnsä pitkällä, matalalla, rantamaisemaa myötäilevällä rakennuksella, jonka katusivu sisältää Kristian Gullichsenin mukaan junametaforan ja renessanssipalatsin aiheita (Uusi Suomi 1989).

Paikkakysymystä puitiin reilu vuosi. Kaavavalituksia tehtiin ensin Mikkelin lääninhallitukseen ja sitten korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Rakennustoiminnan aloittamista viivyttivät näiden kaavavalitusten ohella myös ongelmia tuottavat tonttikaupat. Rakennustyöt alkoivat kuitenkin syyskuussa 1987 ja harjannostajaisia vietettiin vuotta myöhemmin, syyskuussa 1988. Talo avattiin yleisölle 14.8.1989. (Tietoja kulttuurikeskus Poleenista.)

Talon lopullinen kustannusarvio oli lähes 52 mmk, joista kalusteiden osuus oli n. 5 mmk. (Hinta oli n. 1/5 kaupungin sen hetkisen talousarvion loppusummasta.) Valtionapua rakennukseen saatiin opetusministeriöltä 3 mmk (kirjasto), 170.00 mk (kulttuuritoimi) ja työministeriöltä 1,5 mmk. Pääurakoitsijana toimi A. Puolimatka, noin 30 rakennusmiehellään ja aliurakoitsijoita oli n. 40. (Tietoja kulttuurikeskus Poleenista.)

Kalusteet Poleeniin hankittiin Askolta ja Artekilta (kahvila ja lehtilukusali) sekä Artsanilta (kangastuolit, matalat penkit). Kirjastojen hyllyt ja tiskit tilattiin Joensuun Puutyöltä. Salin tuolit on suunnitellut Antti Nurmesniemi ja salin Eeva Kilpiö. Isot limoviikunat tuotiin Hollannista. Kallein yksityiskohta on Harry Kivijärven vesiveistos (280.000 mk), joka toivottaa kävijät tervetulleiksi pääsisääkäynnin yhteydessä, ulkopuolella taloa. Kahvilan terassin vanha kiviala on kuljetettu Haukivuorelta. (Tietoja kulttuurikeskus Poleenista.)

Kirjaston lastenosaston satutornissa käytetyt tiilet ovat Rantasalmen vanhasta kirkosta (kirkko paloi), lattiassa on sisilialaista mosaiikkia ”antiikin Rooman ajoilta”. Tornin seiniä koristaa Wulffin talon (Helsinki) kipsikoristeet ja seinävaate on Immi Halstin suunnittelema ”Kapteeni katsoi horisonttiin” ja sen on kutonut Kirsi Vilonen. (Tietoja kulttuurikeskus Poleenista.)

4.2 Kilpailut

Uuden Suomen miljöökilpailun 1989 voitti Pieksämäen kulttuurikeskus Poleeni. Kilpailussa oli mukana 11 eri kohdetta ympäri Suomea, Espoon kulttuurikeskus, Virtain Rantapuisto, Tiedekeskus Heureka, Kiinteistö Oy Sofianlehto, Partekin Helsingin konttori, Stockmannin laajennus, Helsingin kaupungintalokortteli, Kontulan liikekeskus ja Mikaelin kirkko, Merikasarmi sekä Kuhmon kirjastotalo. Uuden Suomen lisäksi miljöökilpailua olivat järjestämässä Suomen Arkkitehtiliitto, Suomen Kaupunki- ja Kunnallisliitot, rakennusalanliittoa, Rakennustaiteen museo, liikenneministeriö, rakennushallitus ja ympäristöministeriö. Poleeni voitti myös Vuoden betonirakennus -kilpailun syntymävuotenaan. (Uusi Suomi 1989.)

Arkkitehtuurikilpailun 1983 voittaneen ehdotuksen nimi oli Dialogi. Keskustelu savon murteella olisi voinut päättyä mykkäkouluun, mutta tämä talo käy vilkasta vuoropuhelua ympäristönsä kanssa. Rakennusten suhteen se on niukkasanisempi ja kääntää kadulle arvoituksellisen, sileäksi venytetyn sivun. Puistolle se avaa suuret ikkuna-aukot. Ranskalaisten parvekkeiden äärellä voi seisahda katsomaan järvimaisemaa tai rakennuksen omaa elämää. (Uusi Suomi 1989.)

Kadulta saavutaan muuriaukon läpi sisäpihalle, jolta astutaan aulaan. Pääoven vastakkaisella puolella on puistonäkymien reunustama takkanurkkaus. Pitkät portaat vievät auditorion yläaulaan, toiset kirjastoon, jonka hiljaisuutta kattovalojen tasainen sarja tiivistää. Poleeni on kunnianosoitus leikkivälle ihmiselle (Uusi Suomi 1989).

Pieksämäen uusi kulttuurikeskus on saanut katsojat ihastumaan. Näin sitä kehuu tuomaristo, joka valitsi vuoden voittajan: ”Poleenissa heijastuvat niin juhlallisuus ja arvokkuus kuin kodikkuus ja leikkimielisyys. Se heijastaa tämän päivän julkisen rakennuksen monisärmäistä olemusta.” Pieksämäellä kelpaa nyt paistatella Poleenin kupeessa. Koko kaupungin rakentaminen ja suunnittelu saa tunnustusta nyt siitä, ettei se jäänyt näpertelemään provinsiaalisuuden tasolle ja alistunut resurssien rajallisuuteen, vaan on sijoittanut voimavaransa harkitusti, sijoittanut ne Poleeniin. (Länsi-Savo 1989.)

4.3 Poleenin sijainti

Kulttuurikeskus Poleeni sijaitsee keskellä Suomea, Etelä-Savossa, Pieksämäen kaupungissa, hyvien liikenneyhteyksien, neljän rautatien risteysaseman ja joka ilmansuunnasta tulevien maanteiden solmukohdassa. Poleeni on rakennettu vuonna 1989 samaan aikaan muiden vastaavien kulttuuritalojen rakentamisen nousuhuumassa.

Poleenin sijaitsee maantieteellisesti alueella, josta väki vähenee, pakenee sankoin joukoin ruuhka-Suomeen ja ikääntyy, mikä muuttaa palvelujen kysyntää kulttuuritaloissa. Jo nyt on näkyvissä teatterissa arki-iltapäivänäytöksien kasvava suosio, kun linja-autolasteittain ”harmaita panttereita” saapuu taloon hyvissä ajoin, että ennättää illaksi kotiin.

4.4 Poleenin nimi

Nimensä Poleeni on saanut Suomen kielellä tohtorin väitöskirjansa tehneen Rietrik Polénin mukaan. Fredrik, myöhemmin Rietrik tai Rietrikki Pólen syntyi kappalaisen poikana Pieksämäellä 23.4.1823. Hän opiskeli yliopistossa historiaa, vanhoja kieliä ja maantiedettä. Polén toimi sanomalehtimiehenä, kielenkääntäjänä ja opettajana. Hän oli aikansa suomalaisen kulttuuriperinnön ahkerimpia levittäjä ja suomen kielen kehittäjä. Polénin Johdanto kirjallisuushistoriaan on ensimmäinen suomenkielinen väitöskirja. (Kulttuurikeskus Poleeni 2009.)

Talon syntyaikoina järjestettyyn nimikilpailuun tuli ajalle tyypillisiä maakuntaan viittaavia ehdotuksia, kuten Savonia ja Savo-talo nimet ovat. Kilpailuun saapui 257 ehdotusta, 83 eri henkilöltä. Poleeni ei ollut nimikilpailussa mukana, vaan nimeä ehdotti, entinen Pieksämäen kaupungin keskikoulun rehtori ja äidinkielen lehtori, kirjailija, opetusneuvos Pentti Ruohonen. (Tietoja kulttuurikeskus Poleenista.)

5 OHJELMISTON KEHITYS

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta tuli voimaan 1981 vuoden alusta toi kulttuuritoimen virat valtionosuuden piiriin. Tämän seurauksena kuntien tarve kulttuuripalvelujen kehittämiseen kasvoi voimakkaasti ja siihen ohjattiin talousarviomäärärahoja

enenevässä määrin. Katsottiin, että tasokkaat kulttuuripalvelut lisäävät kuntalaisten viihtyvyyttä ja kasvattavat kunnan vetovoimaa.

Poleenin ohjelmistoa suunniteltiin heti alusta alkaen kaupungissa toimivien järjestöjen kanssa yhteistyössä. Neuvonpitoon kutsuttiin lokakuussa 1989 eri järjestöjen edustajia, jotka saivat esittää Poleenin ohjelmasisältöön kohdistuvia toiveita ja suunnitelmia. Ideoita riitti laidasta laitaan, haluttiin tasokkaita ulkomaisia konserttavierailuja, eri-ikäisille suunniteltuja elokuvia, nukketeatteria, teatterivierailuja, nuorisokonsertteja, yhteistyötä Kuopio tanssii ja soi -tapahtuman kanssa, Pieksämäki -päivää ja iltamia, taidenäyttelyitä, seminaareja ja valtakunnan tason kokouksia.

Toiveet toteutuivatkin hyvin pitkälti. Jo ensimmäisenä syksynä vieraili Mikkelin teatteri Kultalampi-esityksellään. Viihdekonsertteja oli valtakunnan tasolta kuten Katri-Helena ja Paula Koivuniemi, paikallista osaamista esittivät kuorot Topparoikka, Naislaulajat ja Mieslaulajat. Ensimmäinen seminaarikin pidettiin, Savon Rata 100 vuotta.

Seuraava kevät oli vieläkin runsaampi tarjonnaltaan: Duo Amfion loppiaskekti, Pieksämäen musiikkikerhon harmonikkakonsertti, Aija Talvi-Oksasen runoilta, The boys -yhtyeen säestämä Eeron ja Jussin konsertti, Nukketeatteri Sytkyt, Varsovan kamariorkesteri, Ami Aspelund ja Sakari Kuosmanen Band. Loppukevällä kuultiin mm. Arja Saijonmaata, Tapani Kansaa, Mika ja Turkka Malia, Jani Uhleniusta ja Hectoria. Työväenjärjestöt järjestivät iltamat, kolumbialainen Maccu Piccu konsertoi samoin kuin paikalliset Pieksämäen Kamarikuoro ja sekakuoro Hoijakka. (Poleenin ohjelmisto 1989.)

Elokuvakerho Kino Tuisku aloitti päivänäytökset tammikuussa vanhemmalle väelle. Elokuvia oli tarjolla vanhoja suomalaisia klassikoita, kuten Tulitikkuja lainamassa, Kulkurin valssi, Niskavuoren Naiset ja Jäniksen vuosi. Kerhokortteja myytiin 80 mk:n hintaan Poleenin näyttelynvalvojalta. (Pieksämäen Lehti 1989.)

Poleenin alkutaipaleella lehtien yleisöosastoilla myös kritisoitiin voimakkain sanakääntein talon ohjelmistoa. Pieksämäen Lehdessä ”kiukustunut veronmaksaja”

arvosteli kulttuurilautakuntaa ja hallintokunnan virkamiehiä epäilemällä etteivät he olisi tehtäviensä tasalla. Silloinen kulttuurilautakunnan puheenjohtaja vastasi nimimerkille näin: ”Tulossa on Pieksämäen oloissa ennen kuulumatonta kulttuuritarjontaa niin laadullisesti kuin määrällisestikin. Luulisi siitä löytyvän jokaiselle jotain, myös ”kiukustuneelle veronmaksajalle”. Kulttuurilautakunta on pitkin syksyä pohtinut sekä ensi vuoden kulttuuritarjontaa että Poleenin markkinointia. Ideana on ollut tarjota jokaiselle jotakin ja katsoa sitten jatkossa kokemuksien perusteella millaiselle kulttuuritarjonnalle Pieksämäellä on kysyntää. Tarjonnan pitäminen korkealla tasolla kun edellyttää myös tarjottujen palvelujen käyttöä ja valmiutta maksaa niistä. Kaikkea ei voi kattaa verovaroilla. Poleenin sali on kuitenkin melko pieni ajatellen huppuartisteja ja heidän palkkioitaan. On muistettava sekin, että talo on rakennettu lähinnä itsellemme. Paikkakunnan järjestöille on annettava esikisoikeus tilojen käyttöön ja vasta sen jälkeen pyrittävä vapaa kapasiteetti markkinoimaan ulkopuolisille”. (Pieksämäen Lehti 1989.)

Ohjelmiston pitäminen laadukkaana ja ”kaikelle kansalle” tarkoitettuna tarjontana on haaste nykyisessä taloudellisessa tilanteessa. Vuosien kuluessa on vaarana myös se, että tarjonta junnaa paikallaan ja sokeudutaan omaan toimintaan niin, ettei tuotekehittelyä juurikaan tapahdu. Yksi hiipivä peikko on kovan markkinatalouden arvojen tuominen myös kulttuurin saralle. Toteutetaan pelkästään sellaisia tapahtumia, jotka tuottavat voittoa, selvää rahaa ja unohdetaan tuotannot, jotka eivät ole taloudellisesti kannattavia. Tässä saatetaan mennä siihen, ettei tarjolla ole kuin suuria massoja vetäviä musiikkiteatteria ja unohdetaan jazzin, klassisen musiikin tai kokeilevan teatterin harrastajat.

5.1. Näytelmät

Teatterinohjaaja valitsee itsenäisesti esitettävät näytelmät. Näytelmien lajeina tarjotaan vuosittain pienempimuotoisia puhenäytelmiä, koskettavaa draamaa ja aina yksi suuri produktio musiikin siivittämää teatteria joko musikaalin tai operetin muodossa. Vuosien saatossa on ollut hyvinkin erilaisia esityksiä, aina vauvojen teatterista, lasten, nuorten kautta aikuisten näytelmiin. On ollut musikaaleja, kuten Sound of Music, Viulunsoittaja katolla ja vakavaa draamaa kuten Vuoriston Kaunotar. Lapsille suunnattuja näytelmiä on ollut ainakin yksi kaudessa ja uusimpana, muutaman vuoden tarjolla on ollut myös vauvateatteria. Viime vuosien trendinä ovat

olleet ns. laatuvierailut. Oman teatteritarjonnan lisäksi Poleenissa ovat vierailleet ammattiteatterit mm. Joensuusta, Riihimäeltä, Helsingistä ja keväällä 2009 KomEDIATEATTERI Tampereelta ”Ladies’ Night” -esityksellä (Liite 2).

Uusin aluevaltaus on kansainvälinen yhteistyö. Poleenissa vieraili vuonna 2009 espanjalainen ryhmä, Tricycle, joka esitti näytelmän, jossa kommunikoitiin, ei puhutulla vaan elekielellä. Näitä kansainvälisiä vierailijoita on tarkoitus saada myös tulevaisuudessa lisää näyttämölle. (Liite 2.)

5.2 Ohjaajat

Jo alusta alkaen oli selvää, että Pieksämäen seudun monet harrastajateatteriryhmät tarvitsevat ohjaajan. Näin syntyi ajatus ammattiohjaajan vetämästä harrastajateatterista. Pieksämäen Työväenopistoon perustettiin taideaineiden opettajan virka, joka toimi samalla teatteriohjaajana, näin saatiin kaupunkiin ammattijohtoinen harrastajateatteri, Poleenin Teatteri. Teatteriohjaajan virka laitettiin määräaikaiseksi, kaksi vuotta kerrallaan toimivaksi, jonka jälkeen virka pantiin aina uudelleen hakuun. Tällä pyrittiin saamaan vaihtelevuutta ohjelmistoon ja erilaista näkökulmaa teatterin tekemiseen.

Usean vuoden ajan ohjaajat vaihtuivat kahden vuoden välein, mikä aiheutti sen, ettei tuotantoa voitu suunnitella pitkällä aikavälillä. Teatterin kehittämisen kannalta nykyinen käytäntö, jossa teatteriohjaajan pesti on vakinainen, toimii varmasti paremmin. Suunnitteluun jää enemmän aikaa, kun pelkona ei ole työn päättyminen keskellä näytäntökautta. (Liite 2.)

5.3 Näyttelytoiminta

Kulttuurikeskus Poleenin näyttelytilat sijaitsivat alun perin kolmessa eri kerroksessa. Nykyinen kellariteatteri oli myös tarkoitettu näyttelytilaksi. Tällä hetkellä näyttelytoiminta keskittyy kahteen eri kerrokseen, aulatilaa, varsinaiseen näyttelytilaan ja ylälämpiöön. Laajat valkoiset seinäpinnat mahdollistavat hyvinkin suurten teosten esilletuomisen. Näyttelytilaa vuokrataan vähintään neljän viikon jaksoissa hakemusten perusteella. Hakijat laittavat joko postitse tai sähköpostilla näytteitä teoksistaan, joiden joukosta valikoidaan Poleeniin parhaiten sopivat

taitelijoiden tuotokset. Näyttelytilojen laajuudesta johtuen, näyttelytilaa on usein hakemassa jokin taiteilijaryhmä tai -pari, jotka täydentävät toisiaan erilaisilla teoksilla. Esimerkkinä saman aikaan tapahtuneesta näyttelystä voidaan mainita akvarellien ja pronssipatsaiden yhteisnäyttely syksyllä 2009.

Näyttelytoiminta pyritään pitämään laadukkaana ja monipuolisena, jota Poleenin ensimmäisen kevään 1990 näyttely, Maire Gullichsenin yksityiskokoelmasta koottu, 1900-luvun alkupuoliskon modernismia esittelevä näyttelykin todistaa. Muita näyttelyitä Poleenin alkutaipaleella olivat neuvostoliittolaisen Kalevalan kuvittajan Juri Ljukshinin näyttely, falkenberiläisten taiteilijoiden ja VR:n kameraseurojen vuosinäyttely. Paikallisia taitelijoita ei myöskään hyljeksitty, oli päiväkotilasten, pieksämäkeläisen Raimo Uimosen taidetta sekä naapurikunnan Suonenjoen Taideseuran näyttely. (Poleenin ohjelmisto 1990.)

5.4 Kävijät

Kulttuurikeskuksen kävijäkunta on erilainen joukko ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita laitoksen tarjoamista tapahtumista, ainakin osalla ohjelmistoaan. Nykyisin niin muodissa oleva elämyshakuisuus vaikuttaa myös kulttuurikeskuksissa, hakeudutaan sinne missä on mahdollisuus kokea paitsi esityksen aiheuttamaa mielihyvää, myös kokonaisvaltaista tunnetta kuulua johonkin suureen joukkoon vaikkapa samaa artistia ihannoimalla (fan-club). Ihmisten vapaa-ajasta kilpailee kulttuurin lisäksi lukuisa joukko muitakin toimintoja, kuten urheilukilpailut, televisio ja erilaiset liikuntaharrastukset. Yleisö tulee kulttuurikeskuksiin vapaaehtoisesti, eikä kulttuurilaitos voi siihen sinällään paljon vaikuttaa. Laitoksen on luotava oma kysyntänsä markkinoimalla itseään, pitämällä itsensä esillä. (Kaipainen 1999, 92–93.)

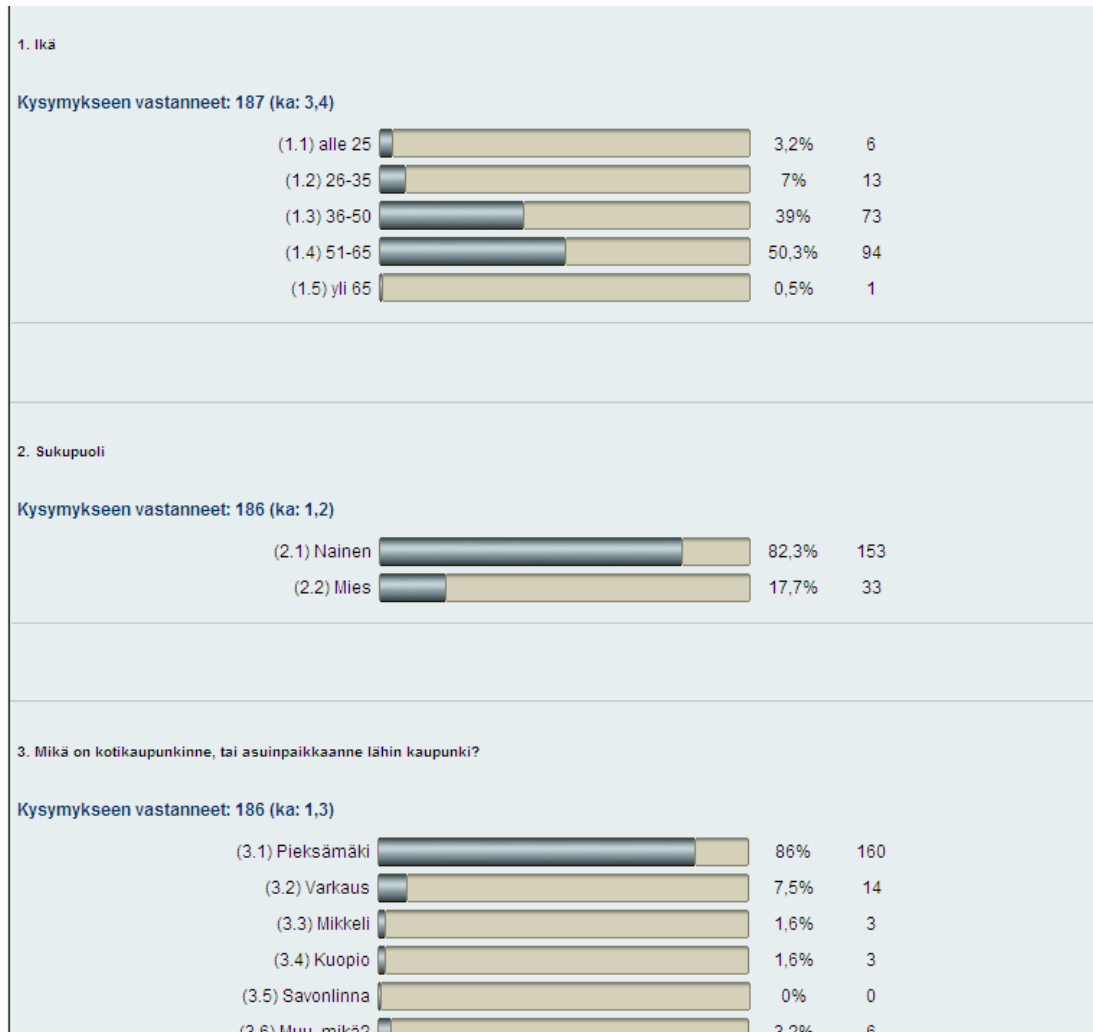
Kulttuurilaitoksissa kävijät ovat valikoitunutta kävijäkuntaa. Mitä useammin asiakas saadaan tulemaan erilaisiin kulttuuritapahtumiin, sen matalampi on kynnys tulla seuraavaan hieman erilaisempaan tilaisuuteen. Ongelmaksi voi muodostua se, että nämä kanta-asiakkaat kyllä käyttävät aktiivisesti talon palveluja, mutta muu asiakaspohja voi jäädä kapeaksi, kynnys astua laitokseen nousee ennakoasenteiden takia. (Kaipainen 1999, 93.)

Kulttuurikeskus Poleenissa on kävijöitä riittänyt koko sen olemassaolon, 20-vuotishistorian, ajan. Paitsi paikallinen väki, myös muualta tulevat matkailijat ja kulttuurin ystävät ovat ottaneet talon vierailukohteekseen. Poleenia tullaan katsomaan ulkomaita myöten, se on suosittu kohde mm. arkkitehtiopiskelijoille. Vuosittainen kävijämäärä ilman kirjaston kävijöitä on 45 000 henkilön paikkeilla. Kävijämäärää on tarkoitus saada kasvatettua aktiivisella markkinoinnilla ja lisäämällä jo ennestään monipuolista ohjelmantarjontaa. Markkinointi suuntautuu oman kunnan lisäksi myös lähikuntien ja -kaupunkien asukkaille.

6 ASIAKASTYTYVÄISYYSKYSELY

Asiakastytyväisyyskyselyn lähtökohtana oli saada materiaalia Poleenin toiminnan kehittämiseksi. Kysely on tarkoitus pitää jatkuvana omilla nettisivuilla ja hyödyntää sieltä saatavia tietoja koko talon toiminnan kehittämiseksi.

Tein Webropol- ohjelmalla asiakastytyväisyyskyselyn, jonka laitoin sähköpostikyselynä koko Pieksämäen kaupungin henkilöstölle, kaupungin omistamille osakeyhtiöille sekä Poleenin kotisivulle, www.poleeni.fi, kaikille siellä kävijöiden saataville. Tein sähköpostikyselyn joulukuun alussa 2009 ja samalla laitoin sen Internet-sivuille. Kyselyn raportin tulostin tammikuun puolivälissä 2010, joten vastausaikaa kertyi 1½ kuukautta. Kyselyyn vastanneet olivat pääasiassa Pieksämäen seudulta (86 %), johtuen sähköpostikyselyn kohdistamisesta kaupungin sisäiseen jakeluun. Tammikuun puolivälin jälkeen lähti maailmalle Poleenin kevätesite, jossa on tieto kyseisestä linkistä. Tähän opinnäytetyöhön ne vastaukset eivät kuitenkaan ennätä. Kysymykset olen tehnyt yhdessä Pieksämäen vapaa-aikatoimenjohtajan kanssa, jotta kysely palvelisi jatkossakin Poleenin ohjelmiston ja yleensä talon toiminnan kehittämistä, eikä pelkästään tätä opinnäytetyötä.

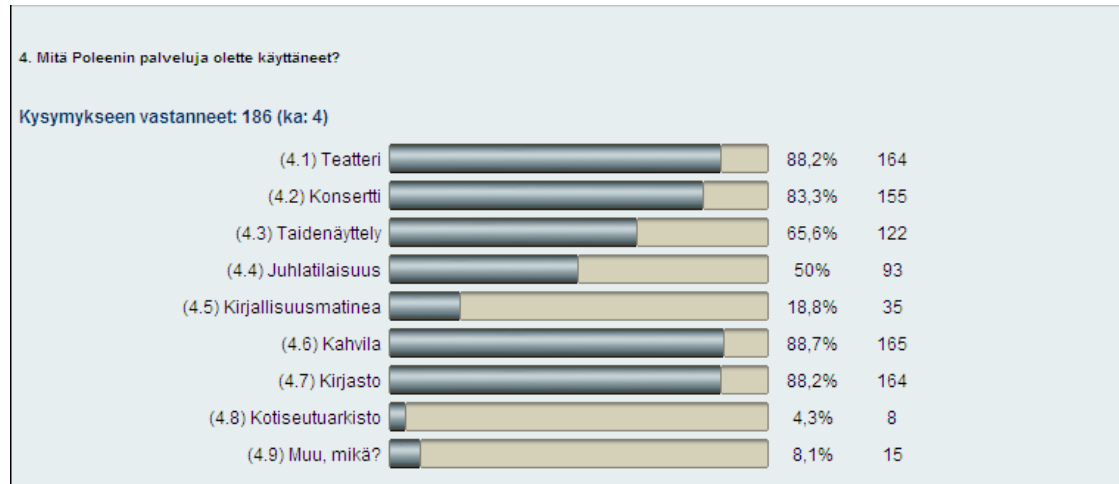

Kaavio 1. Ikä, sukupuoli, asuinkunta.

Kysymykseen vastanneiden kokonaismäärä oli 187 henkilöä. Ikäjakautuma noudatti melko selkeästi kuntien keski-ikää, suurin vastaajaryhmä oli 51–65 vuotiaat (50,3 %). Naisten osuus vastaajista oli 82,3 %, asuinpaikkana Pieksämäki oli 86 %:lla vastaajista. Varkauden seudulta vastaajia oli 7,5 %, mikä selittynee paikkakunnan läheisyydellä (39 km) ja aktiivisella markkinoinnilla. Poleenin syksy- ja kevätohjelmisto jaettiin Pieksämäen ohella, joka kotiin jakeluna, myös Varkaudessa. Aktiivinen sanomalehtimainonta Poleenin tapahtumista on suunnattu jo usean vuoden ajan myös Varkauden suuntaan. Mikkelin ja Kuopion suunnasta vastaajia oli alle 2 %,

Savonlinnasta ei yhtään. Yksittäisiä vastauksia tuli lähikunnista Leppävirralta, Suonenjoelta ja Jyväskylästä.

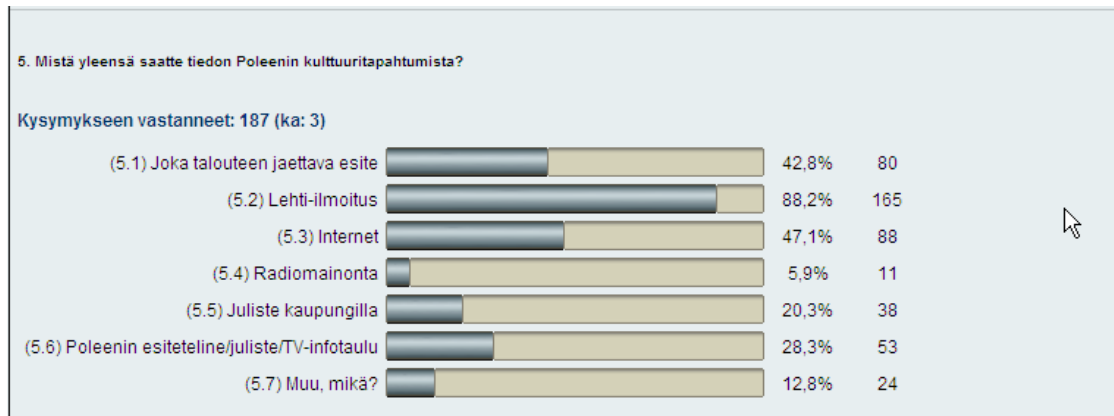
6.1 Poleenin palvelut

Kaavio 2. Poleenin palvelut

Poleenin tarjoamista palveluista suurimman käyttäjäkunnan muodostivat teatterissa kävijät (88,2 %). Teatteritoiminta on ollut Poleenin lippulaiva koko sen olemassaolon ajan, tärkeä kannatinpalkki. Kirjaston ja kahvilan käyttäjät tulivat hyvänä kakkosena suunnilleen tasaluvuin (88 %). Tuloksen voisi tulkita niin, että aina kun kävit kirjastossa, piipahdit myös kahvilla. Taidenäyttelyissä kävijät nousivat seuraavalle sijalle (65,6 %). Taidenäyttelyt ovat olleet yksi Poleenin kulmakiviä alusta alkaen. Vapaa pääsy näyttelytilaan on taannut kävijäkunnan, joka ei välttämättä muuten varta vasten tulisi näyttelyjä katsomaan. Kirjastossa käynnin ja muun tapahtuman ohella moni piipahti samalla kertaa teoksia katsomassa. Juhlatilaisuuksiin oli osallistunut puolet (50 %) vastaajista. Juhlatilaisuudet piti sisällään niin kaupungin järjestämät yleiset itsenäisyys- ja veteraanipäiväjuhlat, kuin myös yksityisten ja yritysten järjestämät tilaisuudet. Kirjallisuusmatineoita, jonne kutsuttiin valtakunnan tason kirjailijoita kuten Jari Tervo, Raija Oras ja Tommy Taberman, on järjestetty muutaman vuoden ajan. Tutkimuksen mukaan ne olivat saavuttaneet vajaan kahdenkymmenen prosentin (18 %) kävijämäärän vastanneista. Kirjallisuusmatineoihin pääsy oli maksutonta. Muita tapahtumia olivat kokoukset, luennot, koulutustilaisuudet ja messut, joissa pistäytyi 8,1 % vastaajista.

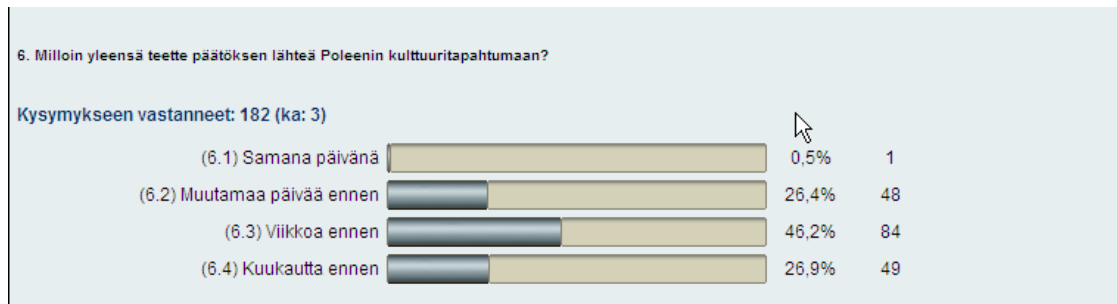
6.2 Tiedon saanti

Kaavio 3. Tiedon saanti

Kysyttäessä, mistä tieto parhaiten Poleenin tapahtumista löytyy, ylitse muiden nousi lehti-ilmoitukset (88,2 %). Internet oli hyvänä kakkosena, mutta selvästi pienempänä (47,1 %) kanavana. Poleenilla on ollut omat nettisivut, omassa osoitteessaan (www.poleeni.fi) parin vuoden ajan. Näyttää siltä, että sivut ovat yleisön tavoittaneet. Joka talouteen Pieksämäen ja Varkauden seudulla jaettavat kevät- ja syysesitteet nousivat kolmanneksi tärkeimmäksi tiedonvälineeksi. Poleenin aulassa oleva esiteteline, perinteinen ilmoitustaulu ja TV-infotaulu yhdessä olivat tiedon lähteenä 28,3 %:lle vastaajista. Juliste kaupungilla tarkoittaa Poleenin vieressä ja kaupungin keskustassa, sekä kauppojen omilla ilmoitustauluilla ja matkailu-info pisteeseen (Kähverä-myymälä) vietäviä julisteita. Niistä tieto oli tavoittanut 20,3 % kyselyyn osallistuneista. Radiomainonta, joka tosin on vähäistä määrältään ja rajallisena aikana, lähinnä teatterin produktioiden markkinoinnissa käytetty, tavoitti kuitenkin 5,9 % vastaajista. Muu, mikä -kategoriassa (12,8 %) oli sähköpostin osuus 75 % ja ”puskaradion” 25 %.

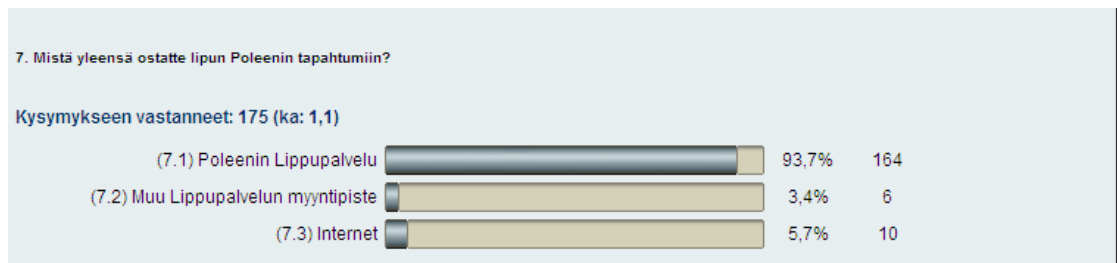
6.3 Päätös lähteä kulttuuritapahtumaan

Kaavio 4. Päätös lähteä kulttuuritapahtumaan

Markkinoinnin suunnittelun kannalta tärkeää tietoa on se, milloin mahdollinen asiakas tekee päätöksen lähteä tapahtumaan. Markkinointi kannattaa tämän tutkimuksen perusteella aloittaa noin kuukautta ennen tapahtumaa ja olla voimakkaimmillaan viikkoa ja muutamaa päivää ennen. Neljän eri vaihtoehdon välillä nousi, viikkoa ennen, selväksi ykköseksi (46,2 %), toisena oli vaihtoehto, kuukautta ennen (26,9 %). Muutamaa päivää ennen, teki päätöksen vastaajista runsas neljännes (26,4 %). Samana päivänä, päätöksen teki vain yksi ihminen (0,5 %).

6.4 Lipunmyynti

Kaavio 5. Lipunmyynti

Suurin osa lipunostajista osti pääsylippunsa Poleenin Lippupalvelusta, joka on valtakunnallisen Lippupalvelun Pieksämäen myyntipiste. Poleenin kahvilan yhteydessä sijaitsevaa palvelua käytti 93,7 % vastanneista. Internetistä lipun ostaneita oli 5,7 %. Muun Lippupalvelun myyntipistettä (muu kuin Poleenin kahvila) käytti 3,4 % kyselyyn vastaajista. Tulos selittyy kohderyhmällä, kyselyyn osallistuneista suurin osa oli Pieksämäen kaupungin alueelta.

6.5 Lipunmyynnin ja kahvilan palvelujen arviointia

8. Jos olette ostaneet lipun Poleenin Lippupalvelusta, niin kuinka arvioitte seuraavia asioita asteikolla 1-5?

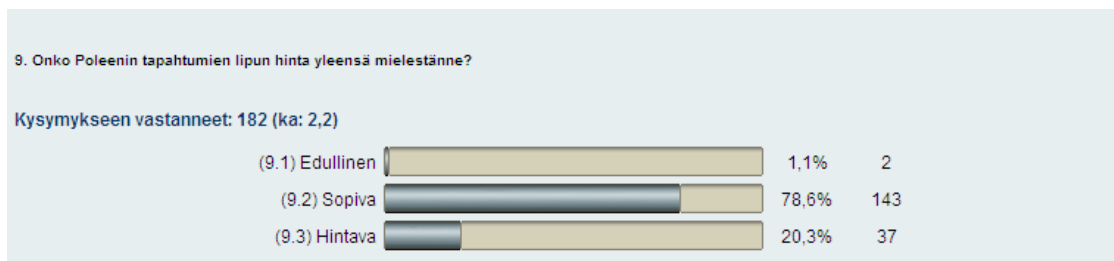
Kysymykseen vastanneet: 166

	1=heikko (arvo: 1)	2=välttävä (arvo: 2)	3=tydyttävä (arvo: 3)	4=hyvä (arvo: 4)	5=erinomainen (arvo: 5)
Aukioloajat (ka: 3,433; yht: 164)	2,4% 4	9,8% 16	31,7% 52	54,3% 89	1,8% 3
Lipunmyynnin sujuvuus (ka: 3,675; yht: 163)	0,6% 1	8% 13	21,5% 35	63,2% 103	6,7% 11
Palvelu (ka: 3,736; yht: 163)	1,2% 2	6,1% 10	20,2% 33	62,6% 102	9,8% 16
Kahvilan viihtyisyys (ka: 3,691; yht: 165)	0,6% 1	3,6% 6	28,5% 47	60,6% 100	6,7% 11
Kahvilan tuotevalikoima (ka: 3,376; yht: 165)	2,4% 4	12,7% 21	32,7% 54	49,1% 81	3% 5
Muut kahvilan palvelut (ka: 3,517; yht: 149)	1,3% 2	6% 9	34,2% 51	56,4% 84	2% 3
ka: 3,572; yht: 969	1,4% 14	7,7% 75	28,1% 272	57,7% 559	5,1% 49

Kaavio 6. Palvelujen arviointi

Arvoasteikolla 1-5 (heikko, välttävä, tyydyttävä, hyvä, erinomainen) kysyttiin aukioloaikoja, lipunmyynnin sujuvuutta, palvelua, kahvilan viihtyisyyttä, tuotevalikoimaa ja muita kahvilan palveluja. Prosentuaalisesti eniten sai vastauksia kaikissa kysymyksissä arvosana 4 (hyvä), jota mieltä oli 57,7 % vastanneista. Toiseksi eniten ääniä (28,1 %) keräsi arvosana 3 (tydyttävä). Kolmantena oli arvosana 2:n (välttävä) kannattajat (7,7 %). Erinomaisena (5) piti palveluja 5,1 %. Huonoin arvosana 1 (heikko) sai sekin 1,4 %:n osuuden. Yleensä ottaen palvelujen laatuun oltiin tyytyväisiä, mutta parantamisen varaa on joka sektorilla, jos tavoitteena on saada jatkossa erinomaisten (5) määrä nousemaan.

6.6 Lippujen hinnat

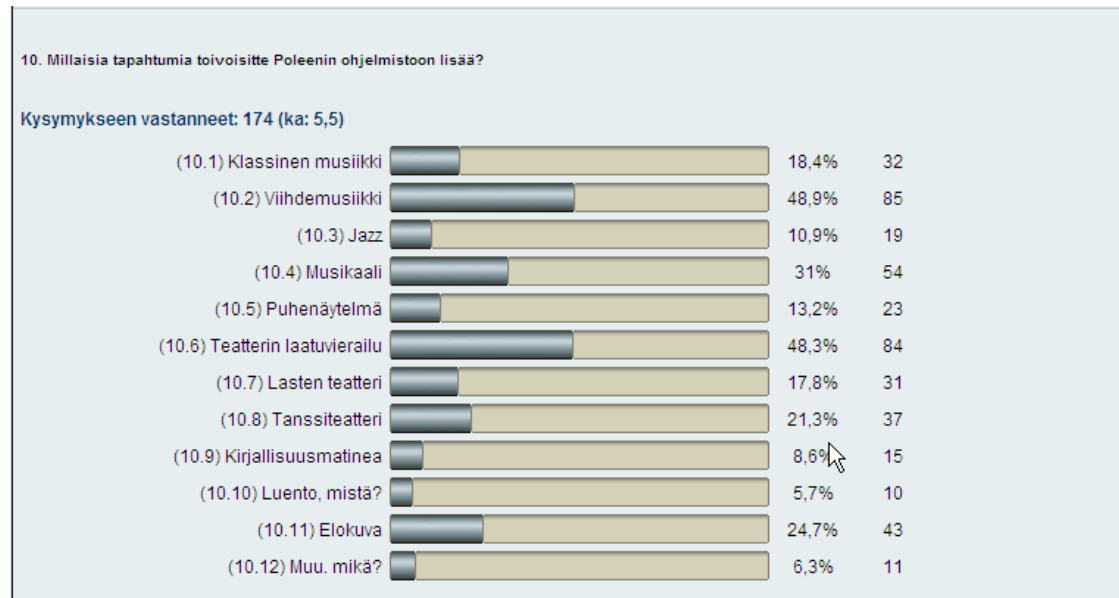

Kaavio 7. Lippujen hinnat

Poleenin tapahtumien lippujen hinnat koettiin suurimmalta osin sopivina (78,6 %). Hintavana niitä piti 20,3 % ja edullisena 1,1 %. Hinnat näyttivät olevan vastaajien enemmistön mukaan kutakuinkin kohdallaan. Hinnoitteluun vaikuttaa suoraan

kustannusrakenne, joka on aivan eri luokkaa suuressa musikaaliproduktiossa verrattuna vaikkapa paikallisten esiintyjien viihdekonserttiin. Lippujen hinnoittelussa tehdään vertailuja samankokoisiin ja tasoiisiin esiintymispaikkoihin.

6.7 Ohjelmiston sisältö

Kaavio 8. Ohjelmiston sisältö

Poleenin ohjelmiston sisältöön toivottiin eniten lisää viihdemusiikkia (48,9 %). Sen tuomisen yhdeksi pullonkaulaksi on osoittautunut tällä hetkellä Poleenin salin koko. Valtakunnan tason tähdet pitävät salia liian pienenä (346 istumapaikkaa) ja matkaavat suuremmille areenoille. Poikkeuksia toki on esim. Kari Tapio, Tomi Metsäketo ja Arja Koriseva ovat konsertoineet viime aikoina myös Poleenissa.

Toisena lisää pyydettiin teatterin laatuvierailuja (48,3 %). Teatterin laatuvierailut tarkoittaa kokonaisten teatteriesitysten tuomista Poleeniin, useimmiten kaksi näytöstä vierailua kohden. Esitykset ovat ammattiteattereiden produktioita, viime vuosina niitä on tuotu mm. Joensuusta, Varkaudesta, Riihimäeltä, Helsingistä ja Tampereelta. Musikaaleja toivottiin lisää (31 %). Tällä hetkellä niitä on yksi vuosittainen suurtuotanto, jonka esitykset ajoittuvat keväälle, helmi-huhtikuulle ja syksyille syys-lokakuulle. Kyseessä on ammattijohtoisen, harrastajateatterin voimannäyte, joka nykyisillä resursseilla on jo sinänsä mittava. Useisiin eri musikaaleihin vuosittain tuskin on mahdollisuuksia.

Elokuvaesityksiä oli toivomuslistalla seuraavaksi eniten (24,7 %). Elokuvien tekninen esitysmahdollisuus on ollut koko ajan olemassa ja talon alkuaikoina niitä näytettiinkin säännöllisesti, mm. elokuvakerhojen yhteydessä. 1980-luvulla oli lauantaiamuisin myös lasten elokuvakerho, jossa näytettiin aivan pienillekin katsojille, 2-vuotiaasta ylöspäin, tasokkaita elokuvia. Viime vuosina näytöksiä on ollut vain joidenkin tapahtumien yhteydessä, erityistilanteissa.

Tanssiteatteriesityksiä toivottiin melko suurella joukolla (21,3 %), niitä toki on ollut vuosien varrella, mutta aina ne eivät ole löytäneet kovin runsasta määrää yleisöä. Katsojatilastoissa ne eivät ole olleet aivan kärkipäässä. Poleenilla on uusi aluevaltaus, kansainvälisyys, josta esimerkkeinä tanssiteatterin saralla oli Kaari Martin flamenco-ryhmän Peppi Pitkätossun esitys, jossa oli mukana myös espanjalaisia esiintyjä. Lasten teatteria toivottiin myös lisää (17,8 %). Nykyinen linjaus on ostaa valmis produktio ja esittää lasten teatteria laatuvierailuina.

Klassista musiikkia on ollut tarjolla vuosittain vähintään neljän konsertin verran Sibelius-Akatemian kanssa solmitun yhteistyön ansiosta, josta tosin nyt on jo luovuttu kuuntelijoiden vähyden takia. Tilaisuuksissa on ollut keskimäärin 20-30 henkilöä yleisönä. Klassista musiikkia on voinut kuunnella, niin Moskovan oopperan solistien, kuin myös lähikaupunkien sinfoniaorkestereiden vierailuilla. Tämän lajin musiikkia toivoo lisää 18,4 % kyselyyn vastanneista. Jazzmusiikkia on myös ollut tarjolla, yhteistyön hedelmänä Suomen Jazzliiton kanssa. Kuulijoita on tosin ollut ajoittain jopa vähemmän kuin klassisen musiikin konserteissa, riippuen esiintyjän tunnettavuudesta. Tätäkin lajia toivoi enemmän 10,9 % vastaajista.

Alle 10 %:n luokkaan jäivät kirjallisuusmatineat, luennot ja muut toiveet. Yleisluentoja (5,7 %) haluttiin eri aiheista kuten terveyteen, historiaan ja ihmissuhteisiin liittyviä. Yksittäisiä toivomuksia oli baletista, oopperasta, kansanomaisista näytelmistä, lapsille suunnatusta kulttuuritarjonnasta, messutapahtumista, valtakunnan tason kokouksista ja rock-konserteista.

6.8 Tapahtumissa kävijöiden kommentteja

Kysyttäessä millaisissa Poleenin tapahtumissa ja miksi vastaajat eivät käy, saatiin 54 eri versiota. Syynä olivat sellaiset asiat kuin hankalat liikenneyhteydet, pitkä matka,

jokin musiikin laji, kirjallisuus, teatteri yleensä, puhenäytelmät, eivät kiinnosta. Vapaa-aikaa tai rahaa on liian vähän tai hinta ja laatusuhde eivät ole kohdallaan. Esityksen taso ei ole riittävän korkea, mennään mieluummin vaikkapa Helsinkiin tai Jyväskylään. Vähiten näitä sanallisia kommentteja antaneiden joukkoa kiinnosti jazz-musiikki (18,5 %) ja klassinen musiikki (16,7 %). Kirjallisuusmatineat ja teatteri eri muodoissaan ylsivät kolmannelle sijalle, molemmat 14,8 %:n tasolla. Viihdemusiikki (7,4 %), taidenäyttelyt (1,8 %) ja luennot (1,8 %) herättivät vähiten vastustusta ja kommentteja.

6.9 Sana on vapaa

Tässä osiossa sai vastaaja avata sanaisen arkkunsa ja antaa palautetta itse talosta, ohjelmistosta, henkilökunnasta ja mistä nyt yleensä halusi kommentoida. Palautetta tuli 66 erilaisen version verran, tässä muutamia poimintoja ja yhteenveto niistä.

Poleeni ja sen tarjoamat kulttuuripalvelut palvelevat mainiosti sekä oman että lähikaupungin asukkaita. Poleenin tilat mahdollistavat myös suurien tilaisuuksien järjestämisen kaupungissamme. Monipuolista ohjelmaa on ollut ja toivottavasti jatkuu, eikä määrärahoja supisteta.

Teatteritarjonta erittäin hyvää ja monipuolista, kiitos siitä! Sekin on hyvä, että tarjonnassa on oman paikkakunnan tuotoksia, ottaen huomioon, ettei kyseessä ole ammattilaisnäyttelijäkaarti, saamme olla todella tyytyväisiä. Laatu on hyvää. Kiitosta ansaitsevat myös upeat kirjallisuusmatineat ja teatterivierailut! Juhla- ja luentotilana aivan upea.

Hyvää on ollut myös tarjonta kouluille ja nuorten kasvatukseen seudulla, sitä pitää jatkaa. Musiikkitarjonta ymmärtääkseni myös riittävä.

Poleenin tarjonta on kehittynyt hyvään suuntaan ja tätä suuntaa kannattaa kehittää edelleen. Ehkä aulassa voisi olla vapaamuotoisia esityksiä, ilman pääsymaksua. Tämä toisi lisää elämää ja yllätyksellisyyttä sekä madaltaisi talon kynnyistä monille tulla sitten myös maksullisiin esityksiin. Tämä saattaisi lisätä myös taidenäyttelyiden kävijämääriä ja kirjaston käyttöä sekä vilkastuttaisi kahvilayrittäjän myyntiä.

Tarjonta on parantunut viimeaikoina. Sähköinen oven avaus vammaisia varten oli hyvä. Poleenista on tullut enemmän kaikkien paikka, mikä on mielestäni hyvä asia. Ihan on mukavasti ollut kulttuuria tarjolla. Varsinkin vierailijat ovat vetäneet yleisöä. Puitteet ovat komeat. Aina voi kehittää, kaupunki voisi tarjota enemmän yhteisiä tilaisuuksia. kuten esimerkiksi puistokonsertteja.

Tarjonta on monipuolista ja yrittää tyydyttää eri intressiryhmien ja toimijoiden tarpeita. Mikä parasta: Poleeni henkilökuntineen onnistuu tehtävässään hyvin. Koettakaa pitää pintanne ja innostaa nuorisoa käyttämään vielä enemmän mahdollisuuksianne hyväksi sallimalla alakulttuurisempia lähestymistapoja asioiden esillepanoon.

Tärkeä kulttuuripaikka Pieksämäellä, Poleenin tarjonnat ovat tulleet yhä tärkeämmiksi virkistystauoiksi kaiken kiireen keskellä. Mieli rauhoittuu siellä käydessä.

Paikkana ja ympäristönä Poleenia pidettiin yleensä miellyttävänä, toimivana ja jopa upeana tällaiselle pienelle paikkakunnalle. Talo sinällään koettiin fyysisenä tilana toimivaksi, joitakin puutteita, kuten miesten WC-tilojen riittämättömyys, tai lipunmyyntitilan tukkoisuus kahvilan toiminnan yhteydessä sekä kahvilatilojen kylmyys oli mainittu. Valtakunnallisen Lippupalvelun siirto kahvilaan koettiin huononnukseksi entiseen omaan myyntipisteeseen verrattuna. Teatterisalin ilmavaihto sai kritiikkiä osakseen, samoin jo kulahtaneet, parhaimmat päivänsä nähneet salin tuolit.

Ohjelmatarjontaa sinänsä pidettiin laadukkaana, runsaana ja monipuolisena, olipa se parantunutkin viime aikoina joidenkin vastaajien mielestä. Lapsille ja nuorille suunnattua ohjelmatarjontaa toivottiin enemmän. Oman teatterin tuottamia esityksiä pidettiin hyvinä ja monipuolisina, vaikka kyseessä on harrastajateatterin tuotokset, kuten Poleenin 20- vuotta juhluvuoden 2009 kassamagneetti, operetti Mustalaisruhtinatar oli.

Mitään uutta aluevaltausta, mitä ei Poleenissa jo olisi ollut, ei vastaajien keskuudesta löytynyt. Tosin yksi vastaaja toivoi Poleenin aulaan kuukausittaista kulttuuritoria

jonkin vaihtuvan teeman ympärille. Pelko määrärahojen supistamisesta tuli esille, samoin kritisoitiin lipun hintojen kalleutta. Laatuvierailujen toivottiin jatkuvan. Eri ikäryhmille suunnattua tarjontaa toivottiin lisää, niin lapsille, nuorille, aikuisille kuin eläkeläisillekin. Ikäihmisille tarjontaa voisi olla myös päiväsaikaan, mikä on kyllä jo toteutunut teatteriesitysten osalta, näytöksiä on usein iltapäiväisin. Kansainvälisiä vierailuja, niin musiikin kuin teatterinkin alalta, toivottiin lisää.

7 KEHITTÄMISEHDOTUKSIA

Kulttuurikeskus Poleenin tarjoama ohjelma on sisällöltään varsin monipuolinen. Kulttuuritoimen peruseriaatteena on ollut tarjota ”jokaiselle jotakin”, mikä onkin toteutunut asiakastytyväisyyskyselyn perusteella hyvin. Perusohjelmistoon ei siten kaivata suuria muutoksia. Uusia aluevaltauskokeiluja on ollut, pienimuotoista sirkusta on ollut tarjolla, tanssitaiteen alueelta on ollut noin kerran vuodessa jokin esitys, samoin lausuntataiteessa. Näiden alojen tarjontaa voisi lisätä ja kokeilla riittääkö katsojia. (Puranen 2009.)

Ohjelmiston rakentamisen kannalta katsottuna kysyntä ja tarjonta ei välttämättä kohtaa, eräänlaiseksi pullonkaulaksi on muodostunut klassisen musiikin ja jazzin kuuntelijoiden vähäinen määrä. Vaatimattomat katsojaluvut eivät selity tarjonnan laadulla vaan sillä, ettei paikkakunnalla ole yksinkertaisesti riittävästi kysyntää tämän tyyppiselle musiikille. Uusia kuulijoita on toivottu taloon tulleista musiikkiopiston oppilaista. Suuri kysymysmerkki Poleenin kehittämisessä on, miten saada lisää asiakkaita ja uusia käyttäjäryhmiä taloon ja miten se tapahtuu – tarvitaan hyvä ja kattava markkinointisuunnitelma. (Puranen 2009.)

Uuden sosiaalisen median keinoin on mahdollista luoda esimerkiksi Facebook-sivut, joille saadaan koottua näistä musiikkialoista kiinnostuneiden joukko ja näin houkutella heitä kuulijakunnaksi. Tämä kuulijakunta ei välttämättä rajoitu vain Pieksämäen seudulle, myös lähikaupunkien ja -alueiden alan harrastajat ovat mahdollinen kohderyhmä. Näitä Facebook-ryhmiä voisi koota taidealueittain, klassinen musiikki, jazz, viihdemusiikki, kuorolaulu, teatteri, lasten teatteri, musiikkiteatteri ja taidenäyttelyt.

Kulttuuripalvelujen käyttäjät haluavat usein itse osallistua toimintaan jollakin tavalla ja uudeksi keinoksi voisi kehittää Poleenin omille nettisivuille keskustelupalstan tulevista ohjelmista. Palstalla voisi keskustella produktion ohjaajan tai tuottajan kanssa aiheesta ja esittää kysymyksiä. Taidenäyttelyistä kiinnostuneilla, vanhuksille ja vammaisille, jotka eivät itse pääse Poleeniin, voisi tehdä virtuaalisen taidenäyttelykierroksen, teokset voisi kuvata ja esitellä Internetin kautta.

Markkinointikanavia pitäisi miettiä jo olemassa olevien lehti-, radio- Internet-, TV-monitori- ja julistemainosten lisäksi. Uusia kävijöitä voisi kosiskella sieltä missä ihmiset liikkuvat, erilaisissa tapahtumissa kannattaisi jakaa flyereitä vaikkapa jalkautumalla torille syys- ja kevätmarkkina-aikaan. Nuoria ja lapsia pitäisi houkutella Poleeniin koulujen kautta, yhteistyössä aineen opettajien kanssa. Musiikkiopetuksessa saattaisi koko luokka käydä kuuntelemassa jonkin konsertin ja tehdä siitä koulutehtävän. Kuvaamataidon tunnin voisi viettää Poleenissa, taidenäyttelyä katsomassa ja tehdä siitä taidearvostelun tai analyysin eri tekniikoiden käytöstä.

Lapset ja etenkin nuoret pitäisi huomioida paremmin ohjelmistoa suunniteltaessa. Diskojen ja rock-konserttien määriä vuositasolla tulisi nostaa, myös nuorisoteatterin tekemistä harrastuksena pitäisi lisätä. (Puranen 2009.)

Viihdemusiikin lisäämistä tarjontaan kannattaa miettiä, esiintyjiä voisi olla sekä Suomesta että ulkomailta. Samanlaisten ja -tyylisten konserttien jatkuva tarjonta ei tuo uusia asiakkaita Poleeniin, vaihtelua tarjontaan pitäisi löytää. (Puranen 2009.)

Ikäihmiset tulisi huomioida omana ryhmänään ja miettiä heille sopivia esityksiä ja räätälöidä myös näytösajat paremmin. Lippujen hinnoittelussa pitäisi huomioida myös peruseläkkeen saajat. Voisiko eläkeläislippu olla selkeästi huokeampi kuin peruslippu? (Puranen 2009.)

Ammattiteattereiden laatuvierailujen määrää voisi lisätä, kysyntää tällaisille esityksille tuntuisi riittävän. Samoin lapsille suunnattuja esityksiä teatterivierailuina olisi aiheellista vielä enemmän tuoda ohjelmistoon. (Puranen 2009.)

Koska kyseessä on pääosin verovaroin toimiva kulttuurikeskus, kannattaa miettiä onko ilmaistapahtumien tarjontaa mahdollista lisätä. Tällä hetkellä on tarjolla ilmaiset kuukausittain vaihtuvat taidenäyttelyt, kerran vuodessa lasten kulttuuriviikko ja kerran vuodessa koko perheen puistokonsertti. (Puranen 2009.)

8 LOPUKSI

Pieksämäen kulttuurikeskus Poleeni sijaitsee alueella, jossa sijaitsee 100 kilometrin säteellä kolme isompaa kaupunkia, Mikkeli, Kuopio ja Jyväskylä sekä aivan lähietäisyydellä 40 kilometrin päässä Varkaus kulttuuripalveluineen. Poleenin omaan ohjelmistoon pyritään löytämään sellaista tarjontaa, jota ei vielä ole naapurikaupungeissa ollut tarjolla. Kulttuurikeskus Poleeni rakennettiin alun perin seutukunnan asukkaiden tarpeisiin, joten talon tehtävänä on tarjota uutta ja ajankohtaista ohjelmaa nimenomaan pieksämäkeläisille, jotka ovat Poleenin pääasiallinen kohderyhmä. Poleenin vahvuuksia ovat musiikkiteatteri ja laatuvierailuihin panostanut Poleenin Teatteri, monipuolinen konsertti- ja tapahtumatarjonta sekä valtakunnan ja kansainvälisenkin tason mittasuhteet täyttävät, vaihtuvat taidenäyttelyt.

Kulttuurikeskus Poleeni on puolustanut paikkaansa ja olemassaoloaan koko Pieksämäen seutukunnan ja laajemmankin alueen virkistäytymiskeitana. Talon toimintojen kehittäminen ja kulttuuritarjonnan monipuolisena säilyttäminen tulevaisuudessa ovat haaste niin taloudellisesti kuin sisällöllisestikin; miten pysyä kilpailussa mukana, saada ihmiset tulemaan eri tapahtumiin Poleeniin, huolimatta lisääntyvästä muusta vapaa-ajan tarjonnasta, kuten internetin ja television vaikutuksesta. Myös suunnitelmat Poleenin yhtiöittämisestä ovat herättäneet kysymyksiä sen vaikutuksesta kulttuuritalon sisältöön ja tarjonnan laatuun. Aika näyttää, miten Poleeni ja yleensä Suomen kulttuuritalot pärjäävät kasvavassa epävarmuudessa.

LÄHTEET

Delegationen för Finlands kulturhus 1998. Finlands kultur- och kongresshus, Åbo: Painoprisma.

Immonen, Kari & Leskelä-Kärki, Maarit 2001. Kulttuurihistoria – Johdatus tutkimukseen. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Itkonen, Satu & Kaitavuori, Kaija 2007. Kansalliset kulttuurilaitokset. Hämeenlinna: Oy Karisto Ab.

Kainulainen, Kimmo, Puntanen, Pia & Metsäpelto, Heli 2008. Etelä-Savon luovien alojen tutkimus- ja kehittämissuunnitelma. <http://www.mikkeli.amk.fi/e-julkaisut>. Ei päivitystietoa. Luettu 14.2.2010.

Kaipainen, Jouni 1999. Kulttuurilaitosten taloudelliset vaikutukset. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Kivelä, Risto, Kunnas, Veikko, Laaksonen, Leena, Liedes, Jukka & Pirnes, Esa 2003. Kulttuurin aika. Kulttuurin ja kulttuuripolitiikan merkityksestä yhteiskunnassa Opetusministeriön julkaisuja 2003:13. Lievestuore: ER-Paino Oy.

Kulttuurikeskus Poleeni 2009. WWW-dokumentti. <http://www.poleeni.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 6.12.2009.

Kulttuuritalot 2009. WWW-dokumentti. <http://www.kulttuuritalot.net>. Ei päivitystietoa. Luettu 6.12.2009.

Markkanen, Raimo 1989. Poleeni on kulttuurin puuhamaa ja nähtävyys. Uusi Suomi 16.9.1989.

Pieksämäen kulttuurikeskus Poleeni 1989. Arkkitehti-lehden eripainos 8/89. Forssa: Forssan kirjapaino Oy.

Pieksämäen kulttuurikeskus 1982. Kilpailuohjelma. Moniste.

Pieksämäen Lehti 16.12.1989. Ilmoitus.

Poleenin ohjelmisto 1989. Moniste.

Poleenin ohjelmisto 1990. Moniste.

Poleenissa lyövät kättä juhlallisuus ja leikki 1989. Länsi-Savo 16.9.1989.

Puranen, Kaisa 2009. Poleenin asiakastytyväisyyskysely. Materiaali tekijällä.

Puura, Minna 2008. Kunnallinen kulttuuritoiminta. WWW-dokumentti.
<http://kunnat.net>. Ei päivitystietoa. Luettu 6.12.2009.

Taiteenkeskustoimikunta 2010. WWW -dokumentti.
<http://edmund.taiteenkeskustoimikunta.fi>. Ei päivitystietoa. Luettu 30.1.2010.

Tietoja kulttuurikeskus Poleenista. Moniste.

LIITTEET

Liite 1. Asiakastyytyväisyyskysely 2010. Poleenin kotisivut.

Liite 2. Luettelo teatteriohjaajista ja näytelmistä. Poleenin arkisto.

Liite 3. Kuvia Poleenista. Poleenin arkisto.

POLEENIN ASIAKASTYYTYVÄISYYSKYSELY

Haluamme kehittää palveluitamme ja pyydämmekin teitä ystävällisesti vastaamaan alla olevaan kyselyyn. Kyselyn tuloksista teemme erilaisia yhtenvetoja omaan käyttöömme. Materiaalia käytetään myös opinnäytetyön aineistona.

1) Ikä

- alle 25
- 26-35
- 36-50
- 51-65
- yli 65

2) Sukupuoli

- Nainen
- Mies

3) Mikä on kotikaupunkinne, tai asuinpaikkaanne lähin kaupunki?

- Pieksämäki
- Varkaus
- Mikkeli
- Kuopio
- Savonlinna
- Muu, mikä?

4) Mitä Poleenin palveluja olette käyttäneet?

- Teatteri
- Konsertti
- Taidenäyttely
- Juhlatilaisuus
- Kirjallisuusmatinea
- Kahvila
- Kirjasto
- Kotiseutuarkisto
- Muu, mikä?

5) Mistä yleensä saatte tiedon Poleenin kulttuuritapahtumista?

- Joka talouteen jaettava esite
- Lehti-ilmoitus
- Internet
- Radiomainonta
- Juliste kaupungilla
- Poleenin esiteteline/juliste/TV-infotaulu
- Muu, mikä?

6) Milloin yleensä teette päätöksen lähteä Poleenin kulttuuritapahtumaan?

- Samana päivänä
- Muutamaa päivää ennen
- Viikkoa ennen
- Kuukautta ennen

7) Mistä yleensä ostatte lipun Poleenin tapahtumiin?

- Poleenin Lippupalvelu
- Muu Lippupalvelun myyntipiste
- Internet

8) Jos olette ostaneet lipun Poleenin Lippupalvelusta, niin kuinka arvioitte seuraavia asioita asteikolla 1-5?

	1=heikko	2=välttävä	3=tyyydyttävä	4=hyvä	5=erinomainen
Aukioloajat	☐	☐	☐	☐	☐
Lipunmyynnin sujuvuus	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelu	☐	☐	☐	☐	☐
Kahvilan viihtyisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Kahvilan tuotevalikoima	☐	☐	☐	☐	☐
Muut kahvilan palvelut	☐	☐	☐	☐	☐

9) Onko Poleenin tapahtumien lipun hinta yleensä mielestänne?

- Edullinen
 Sopiva
 Hintava

10) Millaisia tapahtumia toivoisitte Poleenin ohjelmistoon lisää?

- Klassinen musiikki
 Viihdemusiikki
 Jazz
 Musikaali
 Puhenäytelmä
 Teatterin laatuvierailu
 Lasten teatteri
 Tanssiteatteri
 Kirjallisuusmatinea
 Luento, mistä?
 Elokuva
 Muu. mikä?

11) Millaisissa Poleenin tapahtumissa ette käy ja miksi?**12) Sana on vapaa -kommenteja Poleenista ja sen tarjonnasta**

POLEENIN TEATTERIN ESITTÄMÄT NÄYTELMÄT**Teatteriohjaaja Reijo Paukku**

syksy 1990 Nalle Puh
 talvi 1991 Lumikuningatar
 kevät 1991 Cabaret
 kevät 1991 Noin kolme sisarta
 syksy 1991 Fedja-setä, kissa ja koira
 syksy 1991 Rakas Lotta
 syksy 1991 Joululegenda
 kevät 1992 Lännen Lokari

Teatteriohjaaja Jarmo Hämeranta

kevät 1993 Tarinoita kerrottavaksi
 kevät 1993 Kolmen pennin ooppera
 kesäteatteri Jäniksen vuosi
 syksy 1993 Peppi Pitkätossu
 syksy 1993 Peppi P:n tarina, kellariteatteri
 kevät 1994 Täällä Pohjantähden alla
 syksy 1994 Kolme iloista rosvoa
 syksy 1994 Tarelkinin kuolema, kahvio
 kevät 1995 Hair
 syksy 1995 Yksi lensi yli käenpesän

Teatteriohjaaja Pasi Toivanen

kevät 1996 Mustalaisleiri muuttaa taivaaseen
 kesäteatteri: Siunattu hulluus
 syksy 1996 Seitsemän veljestä
 syksy 1997 kellariteatteri: Lumikit, ohjaus Mirja Kääriäinen
 kevät 1997 Kolme muskettisoturia
 kesäteatteri: Jeppe Niilonpoika
 syksy 1997 Myrskyluodon Maija
 syksy 1997 kellariteatteri: Maailmankaikkeuden nopein kello, ohjaus Pekka Laasonen
 kevät 1998 Pinokkio
 syksy 1998 The Sound of Music

Teatteriohjaaja Pekka Laasonen

kesäteatteri: Simpauttaja
 kevät 1999 Aladdinin taikalamppu
 syksy 1999 kellariteatteri: Piina, ohjaus Pekka Laasonen
 syksy 1999 Savolainen iloittelu
 syksy 1999 Päivänsäde, minä ja menninkäinen
 kevät 2000 Runar ja Kyllikki
 kevät 2000 Nooan arkki
 syksy 2000 Vuoriston kaunotar
 kevät 2001 Vaahteramäen Eemeli
 kevät 2001 Poleenin lapsiteatteri: Kaikki kaipaavat hellyyttä, ohjaus Aive Alliksaar
 syksy 2001 Lännen syrjällä
 syksy 2001 Reportteri

Teatteriohjaaja Kari Kinnaslampi

kevät 2002 Sukuvika, ensi-ilta 28.2.
 kesäteatteri: 2002 Rakastettu Johansson, ensi-ilta 6.6.
 syksy 2002 Solveigin laulu, ensi-ilta 14.9.

Teatteriohjaaja Eeva Eloranta-Lappalainen

syksy 2002 Iso-Heikkilän isäntä ja hänen renkinsä Kalle, ensi-ilta 7.12.
 kevät 2003 Aina joku eksyy, ensi-ilta 29.3.
 kesäteatteri: Viekkää tuhkakkin pesästä, ensi-ilta 13.6.
 syksy 2003 My Fair Lady, ensi-ilta 24.10.
 kevät 2004 Pekka Töpöhäntä, ensi-ilta 28.2.
 kesäteatteri: Vaimoni Maurice, ensi-ilta 3.7.
 syksy 2004 Oklahoma, ensi-ilta 2.10.
 kevät 2005 Tuhkimo, ensi-ilta 25.2.
 kesäteatteri: Särkelä itte, ensi-ilta 7.7.2005, ohjaus Saku Heinonen
 kellariteatteri: Virginia Woolf, ensi-ilta 27.8.2005
 syksy 2005 Ranskalainen pyjama, ensi-ilta 29.10.
 kevät 2006 Kiljusen herrasväki, ensi-ilta 25.2.
 kellariteatteri: Vauvan vaaka ensi-ilta 18.5.2006
 syksy 2006 Robin Hood, ensi-ilta 30.9.
 syksy 2006 Ruma Elsa, ensi-ilta 4.11.2006
 kevät 2007 Hello Dolly, ensi-ilta 17.2.2007
 kevät 2007 Muumipappa ja meri, ensi-ilta 2.5. ja syksyllä 14.9.2007
 syksy 2007 Niskavuoren Heta, ensi-ilta 27.10.2007
 kevät 2008 Piukat paikat, ensi-ilta 16.2.2008
 kevät 2008 Iso Paha Susi, ensiesitys 14.5.2008, syksyn ensi-ilta 20.9.2008
 kellariteatteri: Vauvan vasu 8.5.2008
 syksy 2008 Laahus, ensi-ilta 25.10.2008, ohjaus Kari Kinnaslampi
 kevät 2009 Mustalaisruhtinatar, ensi-ilta 13.2.2009
 kellariteatteri: Silkkipaperitaivas, ensi-ilta 7.5.2009, ohjaus Janne Jämsä
 syksy 2009 Mustalaisruhtinatar
 kellariteatteri: Silkkipaperitaivas, ohjaus Janne Jämsä
 syksy 2009 Rakkaudesta minuun, ensi-ilta 19.9.2009
 syksy 2009 Liian paksu perhoseksi, ensi-ilta 30.10.2009, ohjaus Juhani Joensuu
 kevät 2010 Iloinen Leski, ensi-ilta 13.2.2010
 kevät 2010 Mimmi-lehmä ja varis, ensi-ilta 20.3.2010, ohjaus Janne Jämsä
 kellariteatteri: Silkkipaperitaivas, ohjaus Janne Jämsä

Laatuvierailut Poleenissa

kevät 2009 Piplia, Mikko Kivinen, Tom Lindholm, Esko Roine, Jan Noponen,
 ohjaus Tiina Puumalainen
 kevät 2009 Sulaketta lainaamassa, Joensuun kaupunginteatteri, ohjaus Mikko Roiha
 kevät 2009 Rakas Lurjus, Jarmo Koski, Jukka Juolahti, Ullariikka Koskela,
 ohjaus Arto af Hällström
 kevät 2009 Ladies' Night, Tampereen Komedioteatteri, ohjaus Panu Raipia
 syksy 2009 Tricycle2, teatterivierailu Espanjasta, ohjaus Marc Montserrat
 syksy 2009 Mitä sais olla? Jussi Lampi, Eero Saarinen, Ville Virtanen, Kari-Pekka
 Toivonen, Samuli Laiho
 syksy 2009 Kello Viiden Tee, Jaana Saarinen, ohjaus Timo Rissanen
 syksy 2009 Pekka Töpöhäntä, Varkauden Teatteri, ohjaus Riitta Pasanen

- syksy 2009 Pappa Bach, Suomen Kansallisooppera, ohjaus Jukka Rantanen
syksy 2009 Onnin paras lahja, Linnateatteri, ohjaus Sami Rannila
kevät 2010 Hyvää syntymäpäivää, Vivian, Riihimäen kaupunginteatteri, ohjaus
Rauli Jokelin
kevät 2010 Akkapakka, Tuotanto O.I.V.A Theatrical Group, ohjaus Tiina
Puumalainen
kevät 2010 Lava-ammuntaa III, Ulla Tapaninen
kevät 2010 Naurua kolmannella -show, Martti Suosalo, Mikko Kivinen, Otto
Kanerva, Kalle Torniainen
kevät 2010 Peppi Pitkätossu, Mikkelin Teatteri, ohjaus Anu Hälvä

Kesäkuva kirjastopäädyn satutornista

Vanhan navetan kiviaitaa Poleenin kahvilan terassin reunalla

Takkatila, näkymä pääoven suunnalta

Poleenin sali, seminaariyleisöä